

Національна бібліотека України для дітей
Українська асоціація працівників бібліотек для дітей
Щоквартальний науково-практичний журнал

БІБЛІОТЕКА У ФОРМАТІ

1/2025

Заповіт
єдності

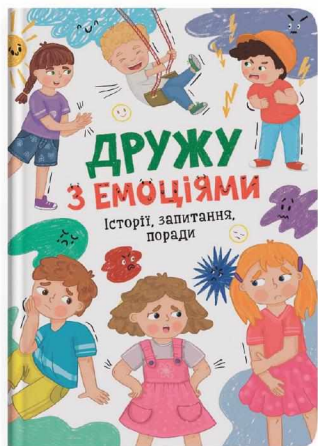
НАЙМАСОВІШЕ
ЧИТАННЯ «ЗАПОВІТУ»
ІНОЗЕМНИМИ
МОВАМИ

ПУТІВНИК ПІДЛІТКА. Я ДОРΟΣЛІШАЮ, АБО ЯК ВОНО БУТИ ПІДЛІТКОМ

Галина Новікова

Книга надає читачам можливість розуміння та керування базовими емоціями та почуттями, кожне оповідання супроводжується запитаннями, завданнями та порадами, які допомагають опановувати емоції. Книга з серії «Путівник підлітка» має на меті розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

ДРУЖУ З ЕМОЦІЯМИ. ІСТОРІЇ, ЗАПИТАННЯ, ПОРАДИ

Оксана Самуляк, Зоряна Максимчук

Книга з серії «Дружу з емоціями» допомагає розібратися в хаосі підліткових переживань та змін. Авторка звертається до теми емоційних коливань, бурхливих почуттів і важливих життєвих питань, які виникають у цьому віці.

КАЗКИ ПРО ПОЧУТТЯ ТА ЕМОЦІЇ. ЯК ПЕРЕСТАТИ ЖАЛІТИСЯ?

Дольська О.П.

Зворушлива книга, яка відкриває читачам історію старого вовка, зануреного у постійні нарікання та песимізм. Це збірка захоплюючих веселих та навчальних завдань, які допоможуть читачам розібратися з власними емоціями та навчити цінувати дружбу й оптимізм.

БІБЛІОТЕКА У ФОРМАТІ

СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА	3
ПРОФЕСІЙНЕ СПІЛКУВАННЯ	
Тетяна Кузілова Бібліотечні сервіси – дітям	6
Ольга Сачинська, Любов Сташко Бібліотеки Львівщини. Нові простори, нові підходи	12
Наталія Кузнєцова, Ольга Петренко Захист прав дитини в умовах війни. Актуальні аспекти діяльності бібліотек для дітей	16
Прохіра Рудая Всеукраїнський тиждень дитячого читання – 2025 «Плекаймо в мирі і любові дитячу книгу на землі»	21
Лариса Казакова Інвестиції в інтелект: внесок спеціалізованих бібліотек для дітей у розвиток країни	26
ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
Валентина Лупіцька Бібліотечний туризм. IV Всепольський фестиваль історії. Муніципальна публічна бібліотека Радома ім. Йозефа і Анджея Залуських, Польща	30
Наталія Крижановська, Інна Сапай Бібліотечні ініціативи у формуванні мовної свідомості на деокупованих територіях Херсонської області	33
Тетяна Дудчак «... І душа моя віщує...»: рік Юрія Федьковича в бібліотеці	37
Леся Костенко Кращі десять дитячих проєктів юнацької бібліотеки	41
Жанна Кунцяк Покнигорибалимо? Авжеж! Креативні стратегії формування читацьких смаків	45
ПАМ'ЯТНІ ДАТИ	
Тетяна Первак Кандидат дипломатії та професор бібліотекознавства: Кордт Веніамін Олександрович	49
Юлія Осадча «Наша адреса: бухта Крихітки-Матильди (до 20-річчя повісті М. Парр «Вафельне серце»)»	54
«А свічка ще й досі горить...» (до 95-річчя драми І. Кочерги «Свіччине весілля»)	56
Наталія Онофрійчук Ідемо шляхом дитячих мрій: з нагоди 85-річчя Рівненської обласної бібліотеки для дітей	58
КНИЖКОВІ НОВИНКИ	
Наталія Загоруйко, Валентина Красножон Книжкові новинки від Національної бібліотеки України для дітей	62

Щоквартальний науково-практичний журнал.
Заснований у 2015 р.

Головний редактор
ГОРДІЄНКО Алла Іванівна, генеральний директор Національної бібліотеки України для дітей, президент Української асоціації працівників бібліотек для дітей, президент Національної секції Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги (UA IBVY), кандидат культурології, заслужений працівник культури України.

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

ВАСЬКІВ Микола Степанович — український літературознавець, педагог, доктор філологічних наук, професор.

ГЛУЩЕНКО Світлана Аркадіївна — директор Департаменту моніторингу соціальних прав Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, кандидат юридичних наук.

ДОБКО Тетяна Василівна — український науковець у галузі бібліографознавства, бібліотекознавства, книгознавства, завідувач відділу науково-бібліографічної інформації Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, член Національної спілки письменників України.

МАРЧЕНКО Наталія Петрівна — бібліограф I категорії центру дослідження книги та читання Національної бібліотеки України для дітей, старший науковий співробітник Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського, книгознавець, кандидат історичних наук.

ПОЛІКАРПОВА Людмила Петрівна — заступник генерального директора з науково-методичної роботи Національної бібліотеки України для дітей, заслужений працівник культури України.

СКОРИК Адріана Ярославівна — доктор мистецтвознавства, професор, член Національної спілки журналістів, автор наукових праць і монографій з питань медіакомунікацій.

ЧЕРНОУС Валентина Юхимівна — директор Хмельницької обласної бібліотеки для дітей ім. Т.Г. Шевченка, заслужений працівник культури України.

Літературний редактор
КАДЬКАЛЕНКО Олена Анатоліївна.

Дизайн та верстка
ПОЛЕВІЧОК Ріта Юріївна.

Посилання на видання обов'язкові.
Редакція залишає за собою право літературного редагування і скорочення статей. Редакція може не поділяти точку зору авторів статей. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Матеріали друкуються українською мовою.

Алла ГОРДІЄНКО

генеральний директор
Національної бібліотеки України
для дітей,
президент Української асоціації
працівників бібліотек для дітей,
президент Національної секції
Міжнародної ради з дитячої
та юнацької книги (IA IBBY),
кандидат культурології,
заслужений працівник культури
України

ЧЕРЕЗ ВИКЛИКИ – ДО ІДЕНТИЧНОСТІ

*П*родовжуються важкі випробування українського народу за свободу і незалежність, що супроводжуються постійними атаками країни-агресора на території України та намаганнями знищити нашу українську ідентичність, культуру, багатовікову історію.

Попри все, українська культура продовжує жити, наша нація – боротися, а бібліотеки невтомно працюють на формування національної ідентичності нового покоління українців та зміцнення людського капіталу країни.

Пріоритет функціонування бібліотек у нинішніх умовах – зберігати спокій, захищати права користувачів на оперативне отримання достовірної інформації, підтримувати ментальне здоров'я. Серед найбільш актуальних завдань, які в умовах воєнного стану постійно перебувають у центрі уваги не тільки державних органів управління, а й бібліотек, – захист прав дитини на життя, безпечний доступ до книги, сприяння навчанню, освіті, оволодіння комунікаційними технологіями пошуку інформації.

Залишається ключовим питання безпеки користувачів. Бюджетні кошти спрямовуються переважно на утримання бібліотек, тож облаштування укриттів для багатьох закладів залишається проблемою.

За даними Всеукраїнського соціологічного дослідження «Забезпечення прав дитини на отримання бібліотечних послуг в умовах війни» (2024 року), **93% бібліотек для дітей не мають укриттів.**

Попри труднощі Національна бібліотека України для дітей оновила та відкрила **укриття – безпечний та розвивальний простір для маленьких читачів**.

Проект реалізовано **за сприяння Азербайджанської Республіки**. Завдяки консолідації міжнародної підтримки атмосфера простору у день відкриття була особливою – важливою та радісною для маленьких читачів. Подію відвідали представники української влади, дипломати понад 20 країн, діячі культури, представники громадських організацій та мистецьких установ столиці.

Захист прав дітей на отримання культурних послуг постійно перебуває на контролі в Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Так, 28 лютого відбулося онлайн-засідання Експертної ради при Представнику Уповноваженого з соціальних та економічних прав, на якому розглядалися питання доступності та якості надання культурних послуг громадянам України. Як член експертної ради я мала нагоду виступити з висвітленням проблеми порушення прав громадян на доступ до культурних послуг внаслідок повномасштабного вторгнення росії в Україну, зокрема акцентувавши увагу на важливості впливу культури як інструменту протидії російській пропаганді та необхідності посилення державної уваги до забезпечення діяльності закладів культури.

Також про діяльність Офісу Омбудсмена із забезпечення дотримання культурних прав громадянами доповіла Алла ТАРАСЮК¹.

Аналіз сучасного стану **формування національно-культурної ідентичності українців** показує, що сьогодні ця проблема є надзвичайно важливою як для держави, так і бібліотек. Утвердження української національної та громадянської ідентичності є одним із основних елементів формування здатності держави протистояти внутрішнім і зовнішнім безпековим загрозам.

Для досягнення вершини національної ідентичності країні потрібні духовні особистості, і без книги тут не можливо обійтися. Кабінет Міністрів України прийняв *Постанову від 3 грудня 2024 р. № 1385 «Деякі питання надання громадянам України державної допомоги на придбання книг»*, згідно з якою надається державна допомога на придбання книг «громадянам України, які, починаючи з 1 січня 2024 р., досягли 18-річного віку; при народженні дитини здійснюється, починаючи з 1 січня року, що настає за роком припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом

¹ Заступник директора департаменту-начальника відділу права на охорону здоров'я, освіту та культуру Департаменту моніторингу дотримання соціальних та економічних прав Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні».

Одним із чинників формування у дітей національно-культурної ідентичності та стійкого інтересу до читання української книги є діяльність спеціалізованих бібліотек для дітей, юнацтва, які є не просто місцями для читання книг, але й центрами культурного життя, де відбуваються різноманітні заходи, спрямовані на розвиток освіти, культури та національної свідомості. За роки війни бібліотеки навчилися працювати в екстремальних умовах, намагаючись зробити все можливе, аби працювати максимально потужно та креативно.

Прикладом може слугувати унікальна подія, що відбулася 27 лютого у Національній бібліотеці України для дітей. Головна дитяча бібліотека приймала високоповажне представництво понад 30 дипломатичних місій іноземних держав, акредитованих в Україні, а також дипломатичного представництва Святого Престолу в Україні, Міністерства закордонних справ України, представників медіа, громадських організацій. «Заповіт» Тараса Шевченка звучав на 32 мовах світу. Наймасовіші читання іноземними мовами одного з найвідоміших творів Шевченка **«Заповіт єднання: поетичні читання»**, організовано Національною бібліотекою України для дітей, народним депутатом України Владленом Неклюдовим та Посольством Киргизької Республіки в Україні та зареєстровано як національний рекорд у Національному реєстрі рекордів України!

Тарас Шевченко – це не лише символ української культури, а й наш духовний орієнтир, що надихає покоління. Його слово звучить крізь століття, пробуджуючи свідомість і зміцнюючи нашу національну ідентичність. Захід став важливим кроком у зміцненні міжнародного співробітництва та приверненні уваги міжнародної спільноти до викликів, з якими стикається українська культура та зокрема бібліотеки для дітей, юнацтва в умовах війни. Сьогодні дуже важливо консолідувати міжнародну підтримку цієї галузі.

Пріоритети майбутньої діяльності закладів культури, у тому числі і бібліотек, закладені в Стратегії розвитку культури в Україні на 2025-2030 роки, яку ухвалив 28 березня 2025 року Кабінет Міністрів України. Разом зі Стратегією затверджено операційний план її реалізації на 2025-2027 роки. Це перший комплексний стратегічний документ у сфері культури, що пропонує її нове бачення в широкому контексті державотворення, у тому числі як важливого елементу національної безпеки та сталого розвитку держави. Мета Стратегії полягає в утвердженні культури як базису національної ідентичності, потужного чинника соціальної згуртованості, розвитку людського капіталу та впізнаваності України у світі. Стратегія передбачає цілі і заходи, які нам слід виконати у перспективі найближчих п'яти років. Таким чином бібліотеки як важливі складові у формуванні культури України – основи національної ідентичності та безпеки держави, націленої на зміцнення національної єдності, спрямовують свою діяльність на відновлення та зміцнення нашої держави.

Важливою подією цього року стало затвердження *наказом Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти від 10.03.2025 року № 17 професійного стандарту «Бібліотекар»*. Він враховує сучасні вимоги до бібліотечної сфери та досвід застосування професійних стандартів у цій галузі. Наявність оновленого документу з оптимізованою кількістю компетентностей, необхідних для забезпечення виконання відповідних трудових функцій, дасть змогу ефективно розбудовувати бібліотечну сферу відповідно до стандартів ІФЛА. У зв'язку з вищезазначеним постає нагальна потреба розробки програм підвищення кваліфікації фахівців, спроможних долучитися до процесів післявоєнної відбудови держави та її європейських цінностей.

Тож, ми працюємо й далі з вірою та надією у Перемогу; стратегічними планами на мирне майбутнє, згуртованістю з міжнародною спільнотою навколо захисту культурної спадщини України, прав юних українців на безперешкодне отримання культурних послуг.

² Азербайджан, Аргентина, Албанія, Алжир, Австрія, Вірменія, Грузія, Індонезія, Італія, Казахстан, Киргизстан, Південна Корея, Китай, Лівія, Мальта, Мексика, Молдова, Пакистан, Румунія, Словенія, Судан, Таджикистан, Туреччина, Туркменістан, Угорщина, Узбекистан, Хорватія тощо

Тетяна КУЗІЛОВА

В.О. завідувача
всеукраїнського тренінгового центру
Національної бібліотеки України
для дітей

БІБЛІОТЕЧНІ СЕРВІСИ – ДІТЯМ

В умовах, продиктованих нині нелегким часом, бібліотека – це не лише центр місцевої громади, а й своєрідний рушій громадської активності, місце навчання та творчості, місце спілкування, єдності та цікавих зустрічей. У бібліотеках діють проєкти, проводяться флешмоби, акції, майстер-класи, виставки художників-аматорів, зустрічі з видатними земляками й письменниками, презентації книг. Багато бібліотек перебрали на себе роль лідерів у громаді, стали місцями сили та натхнення. Це підтвердили результати **Всеукраїнського конкурсу проєктів з надання культурних послуг юним мешканцям територіальних громад «Бібліотечні сервіси – дітям»¹**, проведеного Національною бібліотекою України для дітей, Асоціацією міст України та Українською асоціацією працівників бібліотек для дітей за підтримки Міністерства культури та стратегічних комунікацій України з липня по грудень 2024 року.

¹ <https://chl.kiev.ua/Default.aspx?id=11384>

На бібліотечному майданчику зібралися представники державних установ, міжнародних та всеукраїнських громадських організацій, фахові психологи, педагоги та бібліотекарі національних і обласних бібліотек для дітей, які щоденно своєю працею надають допомогу і дітям, і їхнім батькам.

Діаграма

• Географія найактивніших територіальних громад

Проєктів
290

Проєкти-
фіналісти
52

ОСНОВНА МЕТА цього фахового конкурсу – виявлення та поширення кращого досвіду бібліотек територіальних громад з надання якісних культурних послуг дітям; стимулювання творчої ініціативи бібліотек у наданні безперешкодного доступу до інформації та підвищенні якості обслуговування користувачів-дітей на умовах оперативності, доступності, комфортності; підвищення у регіонах іміджу бібліотек як сучасних інформаційних, дозвілєвих і просвітницьких центрів громади.

ОСНОВНЕ ЗАВДАННЯ: посилення ролі бібліотек в умовах воєнного стану та активізація їхньої діяльності у місцевих громадах щодо залучення дітей до читання; зміцнення регіональних зв'язків між бібліотеками, органами місцевого самоврядування та партнерськими організаціями.

Вже після першого етапу конкурсу стало зрозуміло, що **НАША ІНІЦІАТИВА** здійснити продуктивний обмін інформацією та поширити кращі бібліотечні практики серед колег-однодумців активно підтримана, адже бібліотеки територіальних громад підготували та надіслали до обласних бібліотек для дітей **290 проєктів**. За підсумками обласного туру визначено **52 проєкти-фіналісти**, з яких журі у

складі фахівців Національної бібліотеки України для дітей та Асоціації міст України відзначили **15 кращих робіт**.

До участі також долучилися і сільські бібліотеки територіальних громад, 16 з яких пройшли до фінального туру, та бібліотека-філія для юнацтва.

Найактивніше конкурс проходив на Одещині, де колективи бібліотек (переважно сільських) представили 81 проєкт, а також на Черкащині – 27 проєктів, Рівненщині – 24 проєкти, Дніпропетровщині – 23 проєкти та Харківщині – 21 проєкт.

Маємо надію, що у 2025 році до конкурсу долучаться і бібліотеки територіальних громад Вінницької, Волинської, Закарпатської та Чернігівської областей.

Оцінюючи конкурсні проєкти, фахове журі² відзначило завзятих відданих працівників, які вболівають як за бібліотеку, так і за комфорт та розвиток громади, для якої працюють; відмітило нові українські книжки, що активно використовуються бібліотекарями під час проведення різноманітних заходів, а також яскраве зручне меблювання бібліотечних просторів, здійснене як за грантові кошти, так і фінансуванням громад.

² Оксана ПРОДАН, радниця голови Асоціації міст України; Алла ГОРДІЄНКО, генеральний директор НБУ для дітей, президент Української асоціації працівників бібліотек для дітей; Сергій ПАВЛОВСЬКИЙ, директор КНДУ «Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста».

1. Макарівська дитяча бібліотека КЗ «Публічна бібліотека» Макарівської селищної ради Київської обл.

Проект «PROFI – хаб: «Знайди професію своєї мрії»

2. Чугуївська бібліотека-філія для юнацтва КЗ «Публічна бібліотека» Чугуївської міської ради Харківської обл.

Проект «Дитячий ХАБ «Містечко» — новий бібліотечний сервіс для дітей міста Чугуєва»

3. Центральна бібліотека для дітей Олександрійської міської ЦБС Кіровоградської обл.

Проект «Казковий вояж Олександрійською громадою»

4. Публічно-шкільна бібліотека с. Звіздівка Головинської ТГ Рівненської обл.

Проект «Світ бібліотечних відкриттів»

5. КЗК «Міська дитяча бібліотека» Криворізької міської ради Дніпропетровської обл.
Проект: «З ляльками граємо — книжки читаємо!»

6. КЗ «Публічна бібліотека» Богодухівської міської ради Харківської обл.
Проект «Оновлені сільські бібліотеки в Богодухівській міській територіальній громаді»

7. Центральна міська бібліотека для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка м. Миколаєва
Проект «Світ навколо нас — інклюзія в дії»

8. Центральна дитяча бібліотека КЗ «Павлоградська МЦБС» Дніпропетровської обл.
Проект «Квестотерапія — Грай! Читай! Відпочивай!»

9. КУ «Новоселицька публічна бібліотека» Новоселицької міської ради Чернівецької обл.
Проект «Сімейний хаб 3D-кінотеатр у бібліотеці»

10. Сквирська центральна дитяча бібліотека Сквирської ЦБС Київської обл.
Проект «Літо. Діти. Книга.»

11. Філія № 9 для дітей Центральної бібліотеки Полтавської міської територіальної громади
Проект «ДійТиДоМети»

Спеціальні відзнаки від АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

1. Бібліотека-філія № 3 ЦБС м. Рівного Рівненської ТГ
Проект «Нові сервіси – дітям»

2. Публічна бібліотека Чорнобаївської селищної ради Черкаської обл.
Проект «Бібліотечні сервіси — дітям Чорнобаївщини»

3. Балаклійська центральна бібліотека для дітей та КЗ «Публічна бібліотека Балаклійської міської ради» Харківської обл.
Проект «Місце зустрічі — бібліотека: нові послуги під час війни»

Ми пишаємося такою великою кількістю учасників, адже основним конкурсним завданням передбачено підготовку проектів в електронному форматі, а для цього необхідно мати сучасне технічне забезпечення, яке не в усіх бібліотеках на належному рівні. Віримо, що з кожним роком більше бібліотек матимуть відповідне ресурсне забезпечення. Також вражені широким колом партнерів, яких книгозбірні залучають до реалізації проектів: органи місцевого самоврядування, центри соціальних служб, ресурсно-інклюзивні центри, громадські організації різного спрямування, місцеві медіа, іноземні донорські організації, що надають грантову підтримку бібліотекам.

Можна впевнено сказати, що **бібліотеки – це центри дитячого читання, організації позашкільного дозвілля, інтелектуального та творчого зростання користувачів.**

Організовуючи конкурс, ми навіть не очікували такої значної кількості учасників саме з сільських бібліотек територіальних громад, та були вражені цікавим, креативним, змістовим досвідом у наданні якісних культурних послуг юним мешканцям громад. Тішимося, що мали змогу дізнатися про активну бібліотечну діяльність у сільських громадах, про їх розвиток, що часом відбувається незалежно від підтримки місцевої влади, надання якісних інноваційних послуг дітям, організацію дозвілля та залучення до спільних заходів батьків, налагодження взаєморозуміння та згуртування усіх членів сім'ї, та найголовніше – популяризацію сучасної української книжки.

Серед 52 фіналістів – 4 сільські-філії: Владиченська сільська бібліотека-філія КЗ «Болградська ЦБС», Виноградівська сільська бібліотека-філія Тарутинська ЦБС, Березинська селищна бібліотека Тарутинська ЦБС Одеської обл.; Хлистунівська сільська бібліотека №1 Хлистунівського центру культури і дозвілля Городищенської міської ради Черкаської обл.

Аналізуючи проекти, можна визначити декілька основних напрямів:

- **Психологічна підтримка дітей та підлітків в умовах війни** – як ніколи потрібні сьогодні проекти, адже найбільше страждають від війни діти. Надання первинної допомоги дітям у кризових ситуаціях; створення партнерських майданчиків для психологічної підтримки дітей і батьків; робота бібліотек з підтримки ментального здоров'я під час війни – основна мета проектів і просвітницьких заходів, спрямованих на підтримку та відновлення психічного здоров'я дітей.

- **Проекти з соціальної адаптації дітей з інвалідністю** покликані навчити взаємодії з однолітками шляхом творчого самовираження в неформальній атмосфері, що є вирішенням проблеми подальшого інтегрування в суспільство та сприяє ліквідації соціальної ізоляції дітей з інвалідністю, налагодженню партнерських взаємозв'язків з інклюзивними установами та організаціями, реабілітаційними центрами і спеціалізованими установами.

- **Проекти з підтримки читання.** Їх найбільше, адже усі вони спрямовані на залучення дітей до активної участі в бібліотечних заходах, заохочення жителів громади до підтримки культурних традицій, стимулювання їхнього бажання до читання через активні ігри та театралізовані вистави.

- **ПРООрієнтація.** Проекти допоможуть підліткам усвідомлено обрати майбутню професію, яка відповідає індивідуальним здібностям та інтересам, і забезпечити кращі можливості для кар'єрного росту, фінансової стабільності та соціального статусу, реалізувати себе та стати успішними.

- **Краєзнавство.** Головна мета проектів – допомогти дітям стати на шлях глибинного відкриття історії рідного краю та усвідомити свою національну ідентичність, адже завдання історичного краєзнавства – це знайомство з історією та визначними постатями рідного краю, популяризація краєзнавчих видань.

- **Цифрова освіта.** Проекти покликані навчати різним аспектам цифрової грамотності широке коло користувачів у громаді, дітей, підлітків, молодь, людей похилого віку та осіб з інвалідністю. Основна мета таких проектів – надання базових знань про роботу з комп'ютером, інтернетом, кібербезпеку, а також розширення доступу до цифрових ресурсів з можливістю користуватися технікою, програмним забезпеченням і електронними ресурсами, недоступними в домашніх умовах.

- **Грантові проекти.** Ідея полягає у наданні нового поштовху для розвитку бібліотек через навчання бібліотекарів новим підходам організації роботи, започаткуванні інноваційних послуг для громад, покращенні матеріально-технічної бази та навіть придбанні нової сучасної літератури.

Усі ці проєкти об'єднують навколо книги і бібліотеки різні покоління читачів, створюють атмосферу єдності, де насамперед діти у відносно безпечних умовах мають змогу і познайомитися, і поспілкуватися, і дізнатися нове та корисне, і безпосередньо долучитися до бібліотечних івентів, які сприяють зміцненню соціальних зв'язків у громаді.

У Національній бібліотеці України для дітей 17 лютого у межах відзначення Дня єднання відбулося урочисте нагородження переможців та лауреатів спеціальних відзнак. На урочистості завітали начальник відділу політики безбар'єрності, гендерної рівності та ментального здоров'я Міністерства культури та стратегічних комунікацій України Леся ХЕМРАЄВА та представники бібліотек-переможців: Центральної міської бібліотеки для дітей ім. Ш. Кобера і В. Хоменка м. Миколаєва, Центральної бібліотеки для дітей Олександрійської міської ЦБС Кіровоградської обл., КЗК «Міська дитяча бібліотека» Криворізької міської ради Дніпропетровської обл., Центральної дитячої бібліотеки КЗ «Павлоградська МЦБС» Дніпропетровської обл., Макарівської дитячої бібліотеки КЗ «Публічна бібліотека» Макарівської селищної ради Київської обл., Сквирської центральної дитячої бібліотеки Сквирської ЦБС Київської обл., КЗ «Публічна бібліотека» Богодухівської міської ради Харківської обл., а також Балаклійської центральної бібліотеки для дітей КЗ «Публічна бібліотека Балаклійської міської ради» Харківської обл., яка отримала спеціальну відзнаку від Асоціації міст України.

Окрім основних нагород рішенням журі було визначено **ГРАН-ПРІ КОНКУРСУ**, яке отримав **проєкт «Казковий вояж Олександрій-**

ською громадою «ЦукеркоБус+Дивобус = щасливі діти» Центральної бібліотеки для дітей Олександрійської міської ЦБС Кіровоградської обл., спрямований на залучення дітей до активної участі в бібліотечних заходах, стимулювання їхнього бажання до читання через активні ігри та театралізовані вистави.

Цільова аудиторія проєкту – переважно діти до 14 років та їхні батьки. Особлива увага приділяється дітям з інвалідністю, ВПО, дітям учасників бойових дій, дітям-сиротам, з мало-забезпечених сімей та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Це не лише розважальний захід, а й важливий крок у популяризації читання серед дітей різного віку та підвищенні іміджу бібліотеки, яскравий приклад того, як завдяки ентузіазму, креативності та командній роботі можна створити незабутні враження для дітей та їхніх родин. А підтримка міської влади, значної кількості партнерів та спільні зусилля бібліотекарів дозволили реалізувати цей проєкт на високому рівні.

СЕРТИФІКАТ НА 10000 грн отримав на святі представник від бібліотеки Єгор ЮЩИК – користувач з великим стажем, молодіжний лідер, громадський діяч, член виконавчого комітету Олександрійської міської ради, постійний партнер та меценат бібліотечних заходів, зокрема і переможного проєкту.

Свято завершилося, а ми і надалі, зберігаючи кращі традиції, рухаємося вперед, досягаємо новітні технології, актуальні тренди, ставимо перед собою завдання, реагуємо на виклики. Обставини змінюються незалежно від наших бажань, базових знань і навичок, але будь-яка криза – це насправді відкриття нового потенціалу та нових бачень. Тому новому конкурсу 2025 року бути! До зустрічі!

Ольга САЧИНСЬКА,
завідувач
відділу інновацій та розвитку бібліотек
КЗ Львівської обласної ради
«Львівська обласна бібліотека для дітей»

Любов СТАШКО,
провідний бібліотекар
відділу інновацій та розвитку
бібліотек КЗ Львівської обласної ради
«Львівська обласна бібліотека для дітей»

БІБЛІОТЕКИ ЛЬВІВЩИНИ

НОВІ ПРОСТОРИ, НОВІ ПІДХОДИ

Озираючись у минулий рік, щиро радіємо за бібліотеки Львівщини, яким вдалося оновити свої простори, зробити їх привабливішими та зручнішими для відвідувачів. Цьому сприяла фінансова підтримка місцевої влади, ґрантові, спонсорські, благодійні кошти, допомога волонтерів та ініціатива самих бібліотекарів. Зроблено сучасні ремонти, придбано нові меблі, техніку, створено кімнати психосоціальної підтримки, артмайданчики, запроваджено нові цікаві послуги, а бібліотечні фонди поповнено книжковими новинками.

Затишні, сучасні, комфортні у користуванні – ось якими постають оновлені бібліотечні заклади Львівщини, які обслуговують різні категорії користувачів, зокрема і дітей.

Оновлений простір – це не лише сучасні меблі й охайно побілені стіни. Ці бібліотеки приваблюють відвідувачів своєю привітністю, тут хочеться проводити час, зустрічатися з друзями, творити, спілкуватися і відпочивати.

Змінюються не лише простори, змінюються й форми роботи, атмосфера бібліотеки, рівень сервісу, ставлення до читача.

Бібліотекарі із задоволенням поспішають на роботу, а користувачі із захватом переступають поріг своєї бібліотеки.

Пропонуємо вам невелику мандрівку оновленими просторами бібліотек Львівщини.

Сьогодні **Самбірську міську публічну бібліотеку** можна сміливо назвати сучасним інформаційним, культурним та освітнім центром громади, який забезпечує якісне обслуговування користувачів та впроваджує інноваційні послуги. За кошти місцевого бюджету зробили сучасний ремонт, придбали нові меблі, техніку. Для молодших користувачів відкрили окремий відділ. Це ще більше привернуло увагу до бібліотеки як місця зустрічі місцевої громади, посприяло збільшенню кількості відвідувань та проведенню заходів.

Молодіжний простір «Синьо-жовте серце» відкрився у бібліотеці-філії села Сопошин Жовківської ТГ Львівського району. За ґрантові, міські та спонсорські кошти було повністю оновлено приміщення, придбано нові меблі, стелажі, бібліотечний фонд поповнився книжковими новинками.

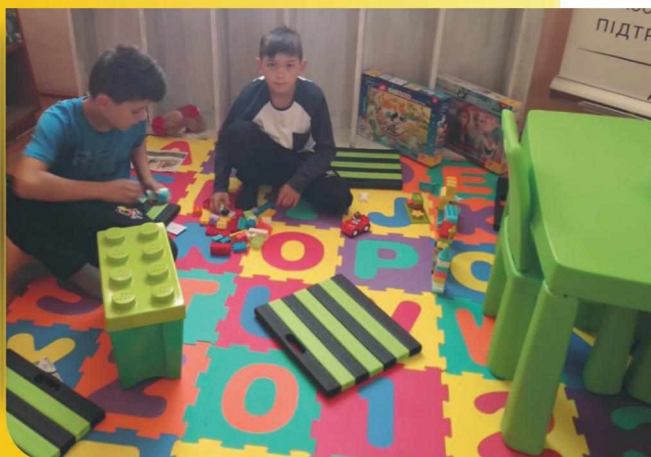
У подарунок бібліотека отримала кольоровий принтер, WF-роутер та акустичну систему.

За фінансової підтримки місцевої влади та Товариства Червоного Хреста України зміни відбулися у двох сільських бібліотеках Шегинської ТГ Яворівського району: Циків та Поповичі.

У **Циківській сільській бібліотеці** за кошти бюджету сільської ради було зроблено поточний ремонт, продумано систему опалення, встановлено камін. А за кошти Товариства Червоного Хреста України для користувачів бібліотеки було придбано необхідні матеріали для творчості.

У **Поповичівській сільській бібліотеці** відкрили кімнату психосоціальної підтримки (ПСП). Це стало можливим за фінансової підтримки Товариства Червоного Хреста України та уряду Данії. Проєкт націлений на вразливих мешканців громади: внутрішньо переміщених осіб, мешканців села різних вікових категорій та груп соціального статусу. Створення кімнат психосоціальної підтримки – «безпечних місць» – є одним із ключових завдань проєкту. «Безпечні місця» працюють на постійній основі, щоб допомогти тим, хто знаходиться в стані стресу і бажає взяти участь у майстер-класах або отримати психологічну підтримку в безпечній та комфортній обстановці. Важливим доповненням можливостей бібліотеки є поява артмайданчика, де діти граються, займаються творчістю, фантазують.

Нове місце теплих зустрічей та ініціатив у **КЗ «Публічна бібліотека Бродівської міської ради» – Волонтерсько-молодіжний простір «Волонтер Land» Товариства Червоного Хреста України.**

Проект вдалося реалізувати завдяки програмі розвитку організацій та волонтерства BraVo. Тепер Бродівська громада має сучасне та комфортне місце для гуртування волонтерів, які розвивають нові напрями роботи, проводять заходи із психосоціальної підтримки, першої допомоги, мінної безпеки, активності, спрямовані на розвиток гуманітарної освіти дітей та молоді. Бібліотекарі є активними учасниками соціальних ініціатив та проектних пропозицій. Після проходження навчання вони також організовують та проводять заняття для дітей у межах проекту «ЕОР.Kids.Ukraine» за методикою, наданою Rise Alliance for Children у співпраці ГО «Соціальне здоров'я» з Львівською обласною бібліотекою для дітей. Метою таких занять є розвиток моторики, критичного мислення, зосередження уваги через книгу та гру.

Відбулася трансформація-осучаснення бібліотеки у селі Красне Золочівського району.

КЗ «Публічна опорна бібліотека імені Івана Тиктора» з комфортом та новим дизайном миттєво привернула увагу громадськості. Зі звичайної тихої бібліотеки вона перетворилася на місце проведення найрізноманітніших заходів, зустрічей із письменниками, презентацій новинок художньої літератури та тематичних вечорів, відкрився ляльковий театр. Бібліотечна команда працювала і над візуалізацією дитячого відділу, створивши неймовірну красу власноруч.

У бібліотеці-філії № 3 міста Стрия Стрийського району відкрито інтерактивний освітній бібліотечний простір для малечі «Бібліоняня». Тут маленькі відвідувачі мають змогу розвивати свої здібності, навчатися, відпочивати, а у їхніх батьків з'явився вільний час для вирішення власних питань. Проект діє за фінансової підтримки та допомоги від благодійної організації Міжнародний фонд охорони здоров'я та навколишнього середовища «Регіон Карпат» (NEEKA) й Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Завдяки проекту придбано проектор, екран, інтерактивну дошку, планшет, портативну колонку, ноутбук та кольоровий ксерокс. Також для розвитку просторового мислення й моторики рук придбано 3D-ручки, канцтовари. Користуються послугами «Бібліоняні» 46 дітей віком до 6 років та старші діти за бажанням.

У міській дитячій бібліотеці міста Борислава Дрогобицького району теж відбулися зміни. Насамперед йдеться про візитку бібліотеки – старовинну веранду, адже будинку, за різними даними, вже близько 100 років.

Заповітна мрія колективу стала реальною завдяки сприянню та підтримці міського голови Ігоря Яворського. Особлива подяка фахівцю Дмитрові Герману, який зумів ідеально відтворити всі дрібні різьблення старовинної веранди. Красу, яка зустрічає відвідувачів на вході до приміщення, органічно доповнює затишок всередині будівлі. За кошти міського бюджету та власні, накопичені від збору макулатури, завдяки допомозі меценатів було зроблено ремонт абонементу: замінили підлогу, пофарбували стіни, зробили натяжні стелі із заміною світильників та оновили 45 бібліотечних стелажів.

Маленька команда **Бібліотеки для дітей міста Сокаль Червоноградського району** тримається наче справжня сім'я, де кожен доповнює й підтримує один одного. Їхні творчі ідеї завжди реалізуються. Ідея зимової зони виникла спонтанно, але всі відразу ж запалилися нею. Кожен доклав максимум зусиль, аби втілити задум у життя. Картон, клей, ножиці та багато-багато фантазії – ось усе, що було потрібно. Так звичайні картонні коробки перетворилися на гарні будиночки, а стара коробка з-під телевізора – на теплий камін. Тепер сяючі очі та щирі посмішки читачів є джерелом сили й натхнення бібліотекарів.

Бібліотека для дітей м. Пустомити Львівського району – багатофункціональний сучасний простір, де можна не лише читати, а й працювати, навчатися та відпочивати. Тут затишно, тепло, зручно, просторо. У дитячій бібліотеці запроваджено нову послугу «**Книжковий пор-**

тал», яка забезпечує зручне повернення книг у неробочий час. Спеціальна скринька, розташована біля входу до бібліотеки, дає змогу відвідувачам здавати книги у вихідні дні або під час обідньої перерви. Мета впровадження цієї послуги – підвищення комфорту та задоволення потреб наших читачів. «Книжковий портал» допомагає уникнути запізень із поверненням книг, адже книги, залишені у скриньці, обробляються співробітниками на наступний робочий день. Послуга вже отримала позитивні відгуки серед відвідувачів, які оцінили її зручність.

Сучасних і комфортних бібліотечних просторів на Львівщині стає все більше. Мешканці громад, великі і малі, із задоволенням користуються своїми бібліотеками, адже вони перетворюються на справжні «треті місця», де комфортно навчатися, спілкуватися, обмінюватися досвідом, та втілювати нові цікаві ідеї і читати.

Наталія КУЗНЕЦОВА,
завідувач центру дослідження
книги та читання
Національної бібліотеки України для дітей

Ольга ПЕТРЕНКО,
завідувач сектору науково-дослідної роботи
центру дослідження книги та читання
Національної бібліотеки України для дітей

ЗАХИСТ ПРАВ ДИТИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ДЛЯ ДІТЕЙ

*Для того, щоб країна могла існувати, потрібно,
щоб жили права.*

Адам Міцкевич

Раніше діяльність бібліотек для дітей у сфері захисту прав дитини зосереджувалася на роз'ясненні та популяризації основних правових норм і забезпеченні доступу до культурних та освітніх ресурсів.

Однак після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну пріоритети бібліотек змістилися в бік:

- захисту прав дітей на життя та безпеку (створення безпечного середовища);
- забезпечення достовірної інформації та розвиток навичок медіаграмотності серед молодих читачів для протидії дезінформації (розвиток медіаграмотності та протидія фейкам);
- підтримки доступу до бібліотечних і культурних послуг (забезпечення 40-годинного робочого тижня бібліотеки).

Це підтверджують результати **Всеукраїнського соціологічного дослідження «Забезпечення прав дитини на отримання бібліотечних послуг у воєнний час»**, проведеного Національною бібліотекою України для дітей та співорганізаторами (20-ма обласними бібліотеками для дітей, для дітей та юнацтва) у 2024 році. Онлайн анкетування, яке було основним методом дослідження, охопило 136 бібліотек для дітей включно з 20 обласними, 76 міськими, 36 селищними та 4 сільськими. Це 1061 респондент – користувачі або працівники вище зазначених бібліотек. Результати дослідження, що включають відповіді на «Анкети користувача» 925 респондентів-дітей, «Анкету бібліотекаря» 136 наших колег, забезпечили репрезентативні дані, що дають змогу оцінити як кількісно, так і якісно великий обсяг емпіричного матеріалу.

Збір інформації у межах програми дослідження відбувався на територіях, підконтрольних Україні однак не у всіх регіонах це вдалося зробити. Зокрема, через масовані обстріли виникли складнощі під час збору даних у Полтавській, Сумській, Харківській областях [1], а також не повністю була надана інформація із Запорізької області. Нemoжливiсть зібрати повну актуальну інформацію вже свідчить про порушення прав людини на вільний доступ до інформації з боку рф.

Реалії роботи бібліотек країни в умовах війни постійно вивчає Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого, яка регулярно проводить моніторинг «Публічні бібліотеки України в умовах російської збройної агресії», а Національна бібліотека України для дітей аналізує стан спеціалізованих бібліотек для дітей за період повномасштабної російсько-Української війни [2], [3].

Незважаючи на первісний шок від масштабного вторгнення, бібліотеки для дітей не тільки відновили свою роботу, а й продовжують активно працювати на захист дитинства, обслуговують дітей з числа внутрішньо переміщених осіб, не припиняючи надання послуг навіть під час терористичних обстрілів.

Безпека та комфорт у бібліотеках для дітей у сучасних умовах є критично важливими. За даними анкетування, більшість респондентів підтвердили, що персонал бібліотек працює стандартний 40-годинний робочий тиждень. Крім того, 92% респондентів заявили, що можуть безперешкодно відвідувати бібліотеки, що свідчить про їхню доступність навіть у непростих умовах.

92% | Доступні для відвідувачів

89% | Працюють повний 40-годинний робочий тиждень

100% | Організують і проводять масові заходи

90% | Установи оновлюють свої бібліотечні фонди
Забезпечують вільний доступ до інтернету

79% | Розробляють власні інформаційні електронні ресурси
Функціонують різноманітні читацькі об'єднання і клуби

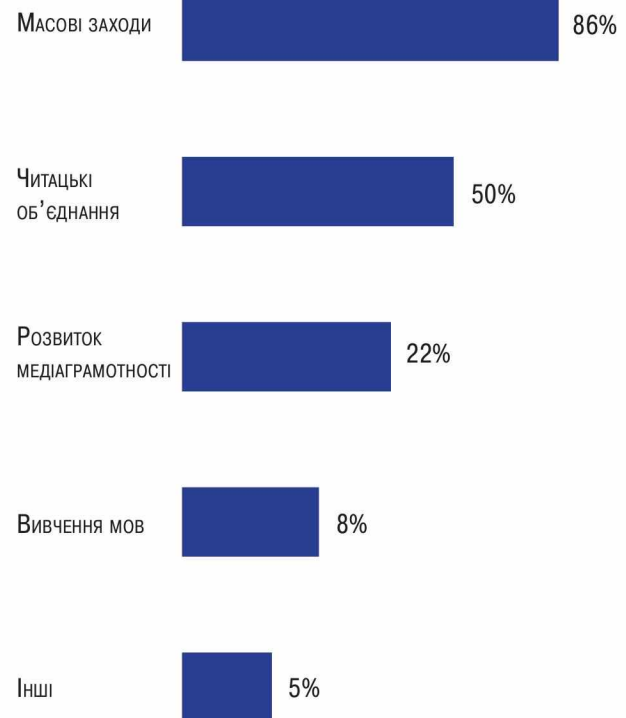
Однак 20% респондентів-дітей зазначили, що їхні місцеві бібліотеки призупиняли свою роботу в останні два роки. Особливо це стосується регіонів з високим рівнем бойових дій – Донецька, Дніпропетровська, Миколаївська, Одеська, Херсонська та Чернігівська області.

Незважаючи на ці виклики, загальний рівень задоволеності серед дитячих користувачів бібліотек залишається високим.

Згідно з результатами анкетування 99,6% дітей задоволені роботою своїх бібліотек: 71,0% висловили повне задоволення, 28,6% – часткове, тоді як лише 0,4% не задоволені послугами бібліотек. Ці дані свідчать про важливість бібліотек як безпечних і комфортних місць для дітей, де вони можуть продовжувати освіту і культурно розвиватися навіть в умовах війни.

Відповіді на запитання «Які послуги пропонуються тобі у бібліотеці?» вказують на широкий спектр бібліотечних послуг, доступних дітям у часи війни. Згідно з даними опитування значна частина респондентів (86%) зазначила, що їхні бібліотеки організовують масові заходи. Половина респондентів (50%) вказала на функціонування у книгозбірнях різноманітних читацьких об'єднань. Також значна увага звертається на розвиток медіаграмотності, про що свідчать відповіді 22% користувачів, та курси іноземних мов, які відвідує 8% опитаних. 5% респондентів майстер-класи, настільні ігри, тренінги, участь у курсах і заняття з психологом (див. гістограму 1).

Гістограма 1 |
«Які послуги пропонуються тобі у бібліотеці?»*

* Загальна кількість відповідей перевищує 100%, оскільки респонденти обрали декілька варіантів відповідей.

Ці дані підкреслюють адаптивність та відповідальність бібліотек в умовах війни, демонструючи їхню роль як важливих культурних і освітніх центрів, які продовжують надавати різноманітні послуги для задоволення потреб молодого покоління в непростий час.

Креативний підхід бібліотек для дітей до забезпечення прав дітей на доступ до інформації, як це визначено в статті 17 Конвенції ООН про права дитини, відображається у використанні бібліотеками сучасних засобів зв'язку для підтримки діалогу з користувачами.

Згідно з опитуванням більшість респондентів-дітей (78%) підтвердили, що вони можуть підтримувати зв'язок з бібліотекою через програми-месенджери, коли відвідування бібліотеки особисто є неможливим. Лише 22% вказали на відсутність такого діалогу.

Для онлайн-спілкування бібліотеки використовують різноманітні **комунікативні платформи**. Згідно з даними найбільш популярними серед дітей є Facebook (53%) та Viber (41%), Messenger 23% і Telegram 15%. Менш традиційні методи, як сайт та телефонні дзвінки, використовують лише 3% респондентів. Ці дані свідчать про адаптацію бібліотек до сучасних умов комунікації, що забезпечує безперервний доступ до бібліотечних ресурсів і послуг, навіть коли фізичне відвідування є обмеженим через зовнішні обставини.

* Показники відвідуваності бібліотек для дітей станом на:
01.01.2023 р. – 11433,5 тис. 01.01.2024 р. – 8241,26 тис.

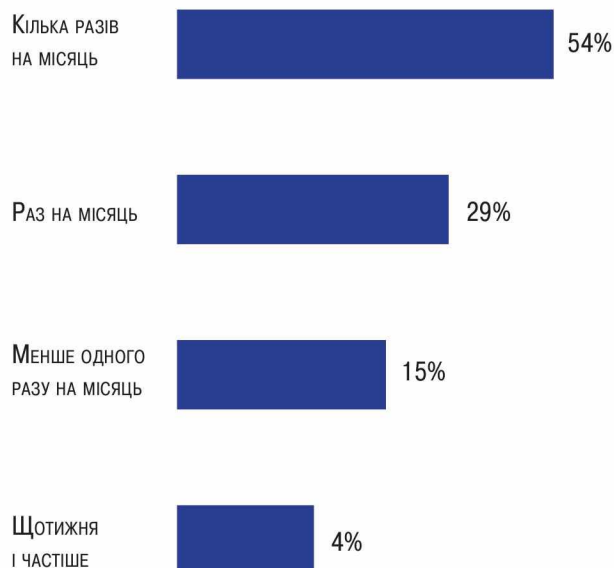
Це зменшення також відображено у відповідях користувачів на запитання «**Як часто ти відвідуєш бібліотеку?**»:

- 54% респондентів відвідують бібліотеку кілька разів на місяць;
- 29% роблять це один раз на місяць;
- 15% відвідують бібліотеку менше одного разу на місяць;
- лише 4% відвідують її щотижня або частіше.

Ці дані свідчать про зміни у поведінці користувачів та можливі виклики, з якими стикаються бібліотеки в умовах сучасних реалій включно із впливом військових дій та пандемічних обмежень. Водночас активне використання різноманітних каналів зв'язку для доступу до бібліотечних послуг, незважаючи на складні умови, вказує на зусилля бібліотек у підтримці освітньої та інформаційної потреби дітей (див. гістограму 2).

Гістограма 2 |

Частота відвідування бібліотек користувачами-дітьми*

1/10 НАЙПОПУЛЯРНІШИХ КНИГ

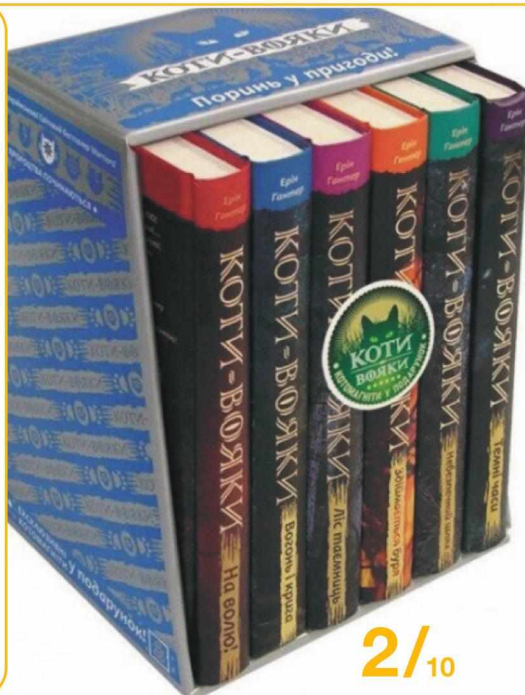
Трилогія книг «Дівчина Онлайн» Зої Загг надзвичайно популярна в усьому світі і знайшла місце у серцях українських читачів.

* Загальна кількість відповідей перевищує 100%, оскільки респонденти обрали декілька варіантів відповідей.

Основною причиною зменшення відвідуваності бібліотек дітьми, що також порушує їхнє право на вільний доступ до інформації, є російська військова агресія. Діти вказують на кілька чинників, які обмежують їхні можливості частіше відвідувати бібліотеки:

- 65% | Часті повітряні тривоги
- 27% | Відсутність укриття у самій бібліотеці або неподалік
- 5% | Порушення транспортного сполучення
- 3% | Заборона відвідувань бібліотеки з боку батьків

Ці обставини не тільки впливають на можливості дітей отримувати освіту та доступ до культурних ресурсів, а й вказують на складність умов, у яких працюють бібліотеки для дітей у час війни.

2/10

Незважаючи на складні обставини, діти винаходять можливість відвідувати бібліотеки та читати книги. Діти назвали 1189 різних книжок, які вони прочитали останнім часом.

Це свідчить про широкий вибір україномовної літератури для дітей, доступної в бібліотеках. Серед найбільш популярних творів, які увійшли до **10 НАЙЗАТРЕБУВАНІШИХ КНИГ**, можна зазначити такі:

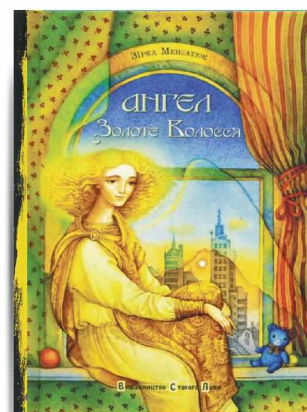
1. серія книг «Дівчина онлайн» Зої Загт;
2. серія романів-фентезі «Коти-Вояки» Ерін Гантер;
3. серія книг «Гаррі Поттер» Джоан К. Ролінг;
4. серія книг «Джури» Володимира Рутківського;
5. «Щоденник слабака» Джеффа Кінні;
6. «Тореадори з Васюківки» Всеволода Нестайка;
7. «Ангел Золоте Волосся» Зірки Мензатюк;
8. «Де немає Бога» Макса Кідрука;
9. «Крута компанія» Надії Білої;
10. «Гімназист і Біла Ворона» Андрія Кокотюхи.

10/10

5/10

7/10

Ці дані демонструють важливість бібліотек для дітей як доступних центрів культурного й освітнього збагачення дитини, що підтримують її любов до читання навіть у важкі часи.

Військова агресія РФ 24 лютого 2022 року мала руйнівний вплив на людей в Україні, особливо на дітей, і відтоді створено серйозні перешкоди для реалізації прав дитини на отримання бібліотечних послуг.

У коментарях відповідей на запитання **«На твою думку, чи призвело російське збройне вторгнення в Україну до порушення твоїх прав, у тому числі і на отримання якісних бібліотечних послуг?»** читаємо:

«Через війну втратила все», «Я, ВПО!!! А дуже б хотілося ходити до своєї рідної школи в м. Запоріжжя!», «Я маю право на сім'ю, а мій тато на війні, ми постійно за нього переживаємо, а я хочу, щоб він був вдома!», «немає можливості відвідувати школу офлайн, страх від сирен!», «Бібліотекарі виконують свою працю на всі 100 з 10», «Бібліотека працює, я читаю книги. Дякую», «Дякую, що працює бібліотека у місті Нікополь», «Я отримую всі послуги, які й отримувала раніше», «Я з батьками ходжу до бібліотеки, і мені все там подобається», «Все змінилось», «Хочу, щоб скоріше був мир!!!», «Я так відчуваю. Не можу ходити вільно. Боюся тривоги та обстрілів», «Боюся бомб та тривоги. Не можу ходити до школи», «Мені довелося поїхати з Маріуполя, переїхати до іншої країни, покинути друзів, школу», «Я не можу жити спокійне життя», «Бібліотека вправно виконує свої зобов'язання з надання послуг, тільки відчувається неспокій із-за постійних тривог», «Під час тривоги батьки не пускають у бібліотеку».

Думки дітей свідчать про значну роль бібліотек у захисті їхніх прав і свобод. Ці установи сприяють розкриттю творчих здібностей кожної дитини та підтримці їх унікальності, що має стратегічне значення для розвитку українського суспільства. Навіть у воєнні часи дитячі бібліотеки продовжують бути важливим соціальним інститутом, який підтримує доступ до освіти і культури, допомагаючи у формуванні особистості.

Бібліотеки не тільки забезпечують доступ до багатого фонду книг та інших ресурсів, а й виступають як безпечні простори для розвитку, де кожна дитина може відчувати себе вільною і захищеною. Робота бібліотек у воєнний час підкреслює їх неабияку життєздатність та важливість як інституту, який оберігає права дитини на освіту, вільний доступ до інформації та культурного розвитку, роблячи вагомий внесок у майбутнє країни.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Забезпечення прав дитини на отримання бібліотечних послуг в умовах війни [Електронний ресурс] : прогн. та методика Всеукраїнського соціологічного дослідж. / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. О. Б. Петренко, Є. Ю. Лідерман ; ред. О. А. Кадькаленко. — Київ: НБУ для дітей, 2024. — 10 с. — Режим доступу : <https://chl.kiev.ua/mbm/Book/View/862#page/4/mode/2up>.
2. ПБ України в умовах російської збройної агресії: результати X етапу дослідження [Електронний ресурс] // Публічна бібліотека територіальної громади : [блог Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого]. — Електрон. дані. — Режим доступу: <https://oth.nlu.org.ua/?p=10493>. — Назва з екрана. — Дата звернення: 28.12.2024.
3. Стан спеціалізованих бібліотек України для дітей у період російсько-української війни 2022-2023 років [Електронний ресурс] : (підсумки першого етапу моніторингового дослідження за 2022 р.) / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Є. Ю. Лідерман, О. Б. Петренко. — Київ : НБУ для дітей, 2023. — 18 с. — Режим доступу : https://chl.kiev.ua/prof_nov/2023/231023/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD_%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB_2022.pdf.

Прохіра РУДАЯ

заступник директора
КУ «Чернівецька обласна
бібліотека для дітей,
заслужений працівник культури
України

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ – 2025

«Плекаймо в мирі і любові
дитячу книгу на землі»

*У майбутнє з книгою мандруйте,
і з шляху ніколи не звертайте.*

Олена Логінова

Щорічно у березні під час весняних шкільних канікул, коли на вулиці пробиваються перші квіти та щебечуть птахи, до дитячих бібліотек та бібліотек, що обслуговують дітей, приходить довгоочікуване улюблене свято читачів, бібліотекарів, творців дитячої книги, видавців – **Всеукраїнський тиждень дитячого читання**. Цього року церемонія урочистого відкриття відбулася **21 березня на Буковині – у Чернівецькій обласній філармонії імені Дмитра Гнатюка. Гасло Тижня – «Читай без обмежень».**

Організатори:

Національна бібліотека України для дітей,
Чернівецька обласна військова адміністрація,
КУ «Чернівецька обласна бібліотека для дітей» за підтримки
Міністерства культури та стратегічних комунікацій України.

Цього чудового сонячного дня маленькі буковинчики поспішали до Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка, де на них у буковинському строї вже з нетерпінням чекав колектив народних музик ОКУ «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка».

У фойє філармонії великий банер інформував про подію і слугував фотозоною для читайликів та гостей свята. Відвідувачі також могли ознайомитися з книжковою виставкою «Буковинські письменники – дітям» із фондів Чернівецької обласної бібліотеки для дітей та виставками-ярмарками дитячої літератури від буковинських видавництв ВД «Букрек» та «ДрукАрт». Зал філармонії наповнився дитячим гоміном. Розпочалося урочисте дійство звуками трембіти.

З вітальним словом до читайликів звернувся **Роман ГРЕБА**, заступник голови Чернівецької обласної військової адміністрації, який побажав дітям дружити з книгою, бути гарними читачами, пізнавати світ через книгу, зростати щасливими.

Відкрила **Всеукраїнський тиждень дитячого читання** генеральний директор Національної бібліотеки України для дітей, президент ГО «Українська асоціація працівників бібліотек для дітей», президент Національної секції IBBY, Почесний громадянин міста Києва **Алла ГОРДІЄНКО** та нагородила подяками і пам'ятними подарунками за активну партнерську діяльність, спрямовану на розвиток культури та мистецтва краю, особистий внесок в утвердження позитивного іміджу

КУ «Чернівецька обласна бібліотека для дітей», участь у вихованні культурно збагаченого молодого покоління й залучення дітей до читання та з нагоди урочистого відкриття **Всеукраїнського тижня дитячого читання «Плекаймо в мирі і любові дитячу книгу на землі»** соціальних партнерів Чернівецької обласної бібліотеки для дітей:

Руслана ЗАПАРАНЮКА, голову Чернівецької обласної державної (військової) адміністрації;
Олену БОДНАР, начальника управління культури Чернівецької обласної державної адміністрації;

Івана ДЕРДУ, в.о. голови Чернівецького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка;

Ігоря ПАСТУХА, начальника відділу зв'язків із громадськістю Управління патрульної поліції в Чернівецькій області, майора поліції;
Юрія ГАВРИЛЯКА, в.о. директора ОКУ «Чернівецька обласна філармонія імені Дмитра Гнатюка»;

Марію ЛАСТІВКУ, голову громадського об'єднання «Об'єднання митців Буковини»;

Антоніну ГОШОВСЬКУ, керівника громадського об'єднання «Школа каністерапії»;

Людмилу ГАТРИЧ, директора КЗ «Чернівецький обласний центр естетичного виховання «Юність Буковини»;

Дарину МАКСИМЕЦЬ, генерального директора ВД «Букрек»;

Василя ІЛЬНІЦЬКОГО, директора видавництва ТОВ «Друк Арт».

Бурхливі бібліоовації звучали на адресу найкращих, найсумлінніших та найактивніших користувачів бібліотек Буковини:

Анастасії ЛЕНЦИ, читачки Берегометської селищної бібліотеки для дітей;

Софії ВИНАРЧУК, читачки Вижницької міської бібліотеки для дітей КЗ «Публічна бібліотека» Вижницької міської ради;

Олесі КАРПЕНКО, читачки Дитячої публічно-шкільної бібліотеки КЗ «Централізована система публічно-шкільних бібліотек» Глибоцької селищної ради;

Наталії ХАЧМАН, читачки дитячого відділу КЗ «Публічна бібліотека» Вашківецької міської ради;
Макара МАСТИПАКИ, читача ЦДБ КБУ «Чернівецької ЦБС»;

Олександри ПІДЛІСНОЇ, читачки дитячого сектору КУ «Новоселицької публічної бібліотеки» Новоселицької міської ради;

Мілани ТУРКУЛЕЦЬ, читачки дитячого сектору КЗ «Публічна бібліотека ім. Г. Асакі» Герцаївської міської ради;

Іванни ДОЛИНАСЬКОЇ, читачки Спеціалізованої бібліотеки-філії для дітей Хотинської міської ради;

Михайла ЛУГОВОГО, читача Сторожинецької дитячої бібліотеки;

Ярослава ГАЛКІНА, читача Бібліотеки-філії для дітей №2 КБУ «Чернівецька ЦБС»;

Олександра КАЧУРА, читача дитячого сектору КЗ «Кіцманська публічна бібліотека» Кіцманської міської ради;

Костянтина ХАРЕНИ, читача КУ «Чернівецька обласна бібліотека для дітей».

Алла ГОРДІЄНКО нагородила грамотами «за сумлінну багаторічну працю з популяризації дитячого читання, змістовну реалізацію бібліотечних літературних проєктів і програм, високий професіоналізм у справі збереження і творення культури для майбутніх поколінь»:

Майю ГОРОДЕЦЬКУ, заступника директора з питань обслуговування дітей КУ «Кельменецька публічна бібліотека» Кельменецької селищної ради;

Людмилу СЕМЕНКО, завідувача Спеціалізованої бібліотеки-філії для дітей Хотинської міської ради.

Відкриття **Всеукраїнського тижня дитячого читання** стало значущою подією на Буковині.

Її висвітлював місцевий телеканал ТВА, газета «Молодий буковинець», про неї йшлося у дописах Чернівецької ОДА, управління культури, Чернівецької обласної бібліотеки для дітей на сторінках соціальних мережах Фейсбук та Інстаграм.

Буковина – край, де поважають національні звичаї та традиції. Почуття патріотизму формується у дитини з її народження, з маминої колискової, з вивчення мови, з любові до рідного краю, ставлення до культурних традицій і обрядів Буковини та України.

Тож особливі почуття викликали музичні та танцювальні номери: пісня відомого українського композитора, героя України *Володимира Івасюка* «Я піду в далекі гори» у виконанні колективу «Рута» вокального гуртка «Вікторія» Чернівецького обласного центру естетичного виховання «Юність Буковини» (керівник – Христина МОРОЗ); пісня «Мама Марія» (слова *Михайла Ткача*, музика *Павла Дворського*, аранжування *Інни МАКРОГУЗ*) у виконанні тріо бандуристок Чернівецької музичної школи №1 Софії КУШНИР, Анни БІДЯК-ЗАХАРОВОЇ, Софії ПАВЛИШИН (керівник – Ірина МАР'ЯНЧУК) та буковинський танець «Гордолянка» у виконанні колективу народного танцю «КолоритБук» Чернівецького обласного центру естетичного виховання «Юність Буковини» (керівник *Володимир ДОЛГИЙ*).

Впевнено дебютували на сцені ведучі свята – Кирил КАЛИНЮК (Буковий Горішок) та Валерія ДУТОВА (Буковиночка) – вихованці гуртка «Емоція» (керівник Віта ВОЛОДЬКИНА) Чернівецького обласного центру «Юність Буковини», а підтримувала їх Анжеліка МАРІЯНЧУК (Старша Буковиночка), ведуча Чернівецької обласної філармонії ім. Дмитра Гнатюка.

З 03 лютого по 21 березня 2025 року на Буковині проходив II обласний краєзнавчий конкурс віртуальних виставок «Буковина – колиска моя».

ТЕМА КОНКУРСУ: популяризація творчості митців рідного краю (категорія: музиканти, співаки, композитори) серед читачів-дітей шляхом створення віртуальних виставок. Учасники конкурсу: публічні, центральні, міські та сільські бібліотеки територіальних громад Чернівецької області, що обслуговують дітей.

Організатори конкурсу: КУ «Чернівецька обласна бібліотека для дітей» за сприяння управління культури Чернівецької обласної ОДА (ОВА).

На конкурс надійшло 27 робіт, серед яких було визначено п'ять найкращих:

Діана ЖМУРИК, завідувачка Селятинської бібліотеки-філії КЗ «Центр культури і дозвілля» Селятинської сільської ради – «Іван Благун – музикант-віртуоз»: віртуальна виставка-біографія;

Марія КЛЮЧИНСЬКА, завідувач сектору обслуговування дітей КЗ «Кіцманська публічна бібліотека» Кіцманської міської ради – «Український Орфей: шкільні роки Володимира Івасюка» (віртуальна виставка однієї книги);

Майя ГОРОДЕЦЬКА, заступник директора з питань обслуговування дітей КУ «Кельменецька публічна бібліотека» Кельменецької селищної ради – «Він відчував мелодію на дотик»: виставка-знайомство з **Борисом Бібіковим**;

Роза РОТАР, бібліотекар Котелевської бібліотеки філії КУ «Новоселицька публічна бібліотека» Новоселицької міської ради – «Музика зробила його прекрасним»: виставка-знайомство з композитором *Володимиром Щербанюком*;

Тетяна ІКОНЕНА, провідний бібліотекар Сокирянської філії КЗ «Центр культурних послуг» Сокирянської міської ради – «Публічна міська бібліотека» – «Доля Олега Микитюка, осяяна світлом музики»: віртуальна виставка-знайомство.

Олена БОДНАР оголосила переможців конкурсу та нагородила дипломами та подарунками. Роботи переможців можна переглянути на Фейсбук-сторінці бібліотеки.

**Книги...книги...цілі гори...
груди книг товстих...
Брили духа, бризки серця,
брили душ святих.**

Володимир Кобилянський

Кожне покоління людей намагається весь свій досвід, знання, думки відображати у книжках і зберегти для нащадків. І найпочесніше місце в кожному серці займає творчість Великого Кобзаря, роковини якого відзначили у березні. **Тарасове слово «І мертвим, і живим...»** звучало у виконанні **Андрія БЕЖЕНАРУ**, учня 9 класу Чернівецького ліцею №14. Творчість **Тараса Шевченка** актуальна зараз як ніколи.

Буковинська земля багата талантами майстрів слова. Це і **Сидір Воробкевич** зі знаменитим віршем «Мово рідна, слово рідне», і Буковинський **Соловій Юрій Федькович**, і Гірська Орлиця **Ольга Кобилянська**, і Лицар на білому коні **Михайло Івасюк**, **Євгенія Ярошинська**, **Ірина Вільде**, **Василь Мельник** та багато інших.

Лунала поезія українських та буковинських письменників з вуст активних читачів бібліотеки Чернівецького ліцею №16 ім. Ю. Федьковича, Привітати читайликів зі святом завітали майстри поетичного слова і письменницького пера, знані автори Буковини – **Олена Логінова** і **Лариса Українець**.

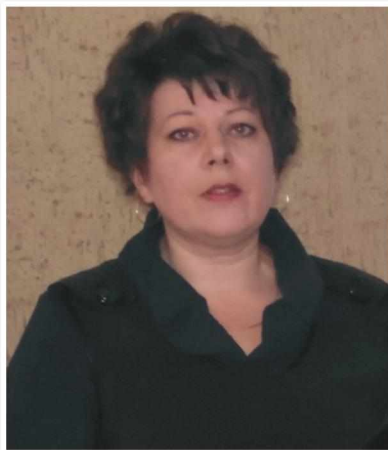
Тепло зустріли на святі спонсорів конкурсів: і генерального директора ВД «Букрек» Дарину МАКСИМЕЦЬ та головного редактора ТОВ «Друк Арт» Людмилу ЗВЕНИГОРОДСЬКУ – спонсорів конкурсів, що проводить бібліотека. На полицях бібліотеки представлено книжки цих видавництв.

Всеукраїнський тиждень дитячого читання залишається найпопулярнішим для читачів бібліотек! Свято завершилося, залишило яскраві і приємні спогади. А наші читайлики знову спішать до бібліотеки за новими знаннями, книгами, друзями і неперевершеними емоціями!

Упродовж **Тижня дитячого читання** у бібліотеці проходили різноманітні **КНИЖКОВІ ЗАХОДИ**:

- карнавал книг «Книжкова феєрія: занурення у світ фантазії»;
- острів читання «Читаємо разом з УІК»;
- лялькова інсценізація «У гостях у казки»;
- ювілейний календар «Дитяча книжка передусім має бути цікавою...» (до 70-річчя від дня народження **Лесі Воронини**);
- день запитань і відповідей «Чомусики й читайлики»;
- письменницько-бібліотечний марафон (презентація серії листівок);
- вікторина «Мандрівка за казками **Г. Х. Андерсена**»;
- майстер-клас «В книжку на згадку робимо закладку»;
- портал у світ дитячої книги «Відкриваємо нові імена» (зустріч з **Оленою Логіновою**);
- randevu з книгою «Читайте з нами українське»;
- презентація книги **Степана Панчука** «Дива срібної надії»;
- екскурсія «Перший крок у світ книжок»;
- балаганчик у бібліотеці «Веселимося, граємося та книжки читаємо»;
- посиденьки книголюбчиків «Мудрість книг об'єднує дітей»;
- презентація нових надходжень «Скарби книжкової імперії»;
- мультимедійний час «Дивимось. Читаємо. Відпочиваємо».

Лариса КАЗАКОВА

заступник директора
з наукової роботи
КЗ «Чернігівська обласна бібліотека
для дітей»

ІНВЕСТИЦІЇ В ІНТЕЛЕКТ: ВНЕСОК СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ БІБЛІОТЕК ДЛЯ ДІТЕЙ У РОЗВИТОК КРАЇНИ

Одним із гострих питань інформаційного суспільства є питання щодо функціонування, а іноді навіть і саме існування бібліотек, зокрема спеціалізованих для дітей. Сьогодні на різних рівнях (локальному, регіональному) приймаються непопулярні рішення щодо об'єднання або ж припинення функціонування спеціалізованих бібліотек для дітей. Проте таке «об'єднання», як і будь-яка схожа «форма оптимізації» несе за собою істотні ризики, які можуть не просто призвести до втрати унікальних переваг спеціалізованих бібліотек для юних читачів, а й уповільнити інтелектуальний розвиток культурного та духовного становлення дітей.

У ЧОМУ Ж ПЕРЕВАГИ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ БІБЛІОТЕК ДЛЯ ДІТЕЙ?

Унікальні ресурси та послуги спеціалізованих бібліотек для дітей.

Спеціалізовані бібліотеки для дітей, на відміну від загальних публічних бібліотек, пропонують низку унікальних ресурсів та послуг, які роблять їх незамінними у розвитку та вихованні підростаючого покоління.

Ретельно відібрані та відповідні до віку матеріали:

- фонди бібліотек складаються з книг, що відповідають віковим та психологічним особливостям дітей, враховують їхні інтереси, рівень розвитку та потреби;
- спеціалізовані бібліотеки для дітей пропонують читачам ресурси: енциклопедії, навчальні матеріали, пізнавальну та художню літературу для дітей, книги шрифтом Брайля, книги-розглядалки (віммельбухи), звукові книги, книги з доповненою реальністю, книги-пазли, книги-шнурівки, а також аудіо- та відеозаписи;
- фонди дитячих бібліотек регулярно поповнюються новими виданнями, що відповідають сучасним трендам і потребам дітей. Навіть сьогодні, в умовах війни, бібліотеки наповнюються сучасною цікавою літературою завдяки благодійникам, видавництвам, що дарують книги дітям, письменникам у межах державних та обласних програм тощо.

Щодо Чернігівської обласної бібліотеки для дітей, то завдяки обласній Програмі сприяння функціонуванню української мови як державної в Чернігівській області на 2023-2028 рр. другий рік поспіль ми отримуємо на поповнення своїх фондів 200 000 грн з обласного бюджету, що суттєво покращує ситуацію із задоволенням читацького попиту.

Важливим аргументом на користь спеціалізованих бібліотек для дітей є професійна допомога та консультації спеціалістів.

Кваліфіковані бібліотекарі поєднують знання з дитячої психології та літератури, величезний досвід роботи з дітьми, завдяки чому надають компетентну допомогу у виборі цікавих книг, дидактичні та методичні рекомендації та поради щодо залучення дітей до читання, організовують тематичні заняття, воркшопи.

Спеціалізовані бібліотеки для дітей створюють для своїх користувачів сприятливе безпечне середовище для читання та розвитку.

Спеціально розроблений дизайн враховує вікові, індивідуальні, психічні особливості користувачів, потенційні та актуальні потреби. Яскраві кольори, м'які меблі, тематичні декорації створюють атмосферу затишку та казки, де дитина може розслабитися, зосередитися на книзі та поринути у світ фантазії. Вміло обладнані простори забезпечують зручні місця для читання та групових занять. Читальні зали поділено на зони для індивідуального читання, групових занять та роботи з комп'ютерами.

Це дає можливість дітям обирати місце, що відповідає їхнім потребам та настрою. Після читання або навчання діти можуть розслабитися та розважитися в ігровій зоні. Це допомагає їм переключитися, зняти напругу та зарядитися позитивними емоціями. Окрім іншого, ігри сприяють розвитку дрібної моторики, координації рухів, уваги та соціальних навичок дітей. До того ж ігрові простори стають місцем для спілкування та знайомств, де діти знаходять нових друзів і однокласників, діляться враженнями від прочитаних книг та беруть участь у спільних проєктах. Відвідування бібліотечних заходів сприяє кращій соціалізації дітей та формуванню навичок командної роботи, формує у дітей почуття єднання.

Спеціалізовані бібліотеки для дітей оснащені комп'ютерами з доступом до інтернету, що дає можливість дітям користуватися онлайн-ресурсами для навчання, розвитку та розваг, пропонують доступ до електронних книг та аудіозаписів, що розширює перспективи для читання та вивчення нових тем, навчають дітей користуватися інтернетом безпечно, знаходити достовірну інформацію та уникати онлайн-загроз.

Окремим вагомим аргументом на користь необхідності збереження та інвестицій у розвиток дитячих бібліотек є цікаві та пізнавальні програми та заходи, що пропонуються користувачам.

Літературні вікторини та конкурси обласних та всеукраїнських масштабів, тижні читання, книжкові виставки різних форматів, пізнавальні квести, які стимулюють інтерес до читання, розвивають логічне мислення та ерудицію, літературні та творчі здібності дітей. Зустрічі з письменниками, що дають можливість дітям познайомитися з авторами улюблених книг, поставити їм запитання й отримати автографи та ще більше поринути у світ їхніх героїв і пригод. Майстер-класи, які навчають творчому письму, малюванню, рукоділлю, виготовленню саморобок, листівок та іншому цікавому досвіду. Театральні вистави та лялькові спектаклі, що розвивають уяву, емоційний інтелект та естетичний смак.

Вагомий і наразі надважливий чинник – спеціалізовані бібліотеки для дітей є справжніми центрами ментального здоров'я саме завдяки вищезазначеним аргументам і створеним новим проектам.

Якщо говорити про діяльність Чернігівської обласної бібліотеки для дітей, то у нас діє низка проектів з ментального здоров'я.

1. Проект психологічної допомоги **«Психолог радить»**, у якому запрошений психолог Анна ПОЛОВИННИК працює з читачами-дітьми (в тому числі переселенцями), які звертаються по допомогу.

2. **Інформаційна online-платформа «Підтримка»:**

- «Читання книг – найкращий засіб від турбот, тривожності і стресу»;

- інформаційний poradnik «Коли війна приходить в дім»;

- самопоміага: пошук внутрішніх ресурсів.

3. **«Країна емоцій: арттерапія у бібліотеці»:**

- школа мотанки;

- цикл майстер-класів «Оваа, ну і дива!»;

- ляльковий театр «Пізнайко».

4. Сімейне дозвілля в бібліотеці у співпраці з громадською організацією «Родина воїна»: цей проект надає психологічну підтримку родинам загиблих воїнів та допомагає їм зберегти зв'язок із громадою.

5. **«Дитина і родина у правовому полі».**

Кроссекторальний культурно-просвітницький проект, спрямований на сприяння інтеграції внутрішньо переміщених осіб. Проект організований разом із Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Чернігівській області.

Важливим аргументом щодо функціонування спеціалізованих бібліотек для дітей є те, що сьогодні бібліотеки прагнуть бути справжніми центрами безбар'єрності та інклюзії.

Як правило, з бар'єрами найбільше стикаються люди старшого віку, люди з інвалідністю та батьки, які виховують маленьких дітей чи дітей з інвалідністю. Усі ці важливі суспільні групи є в центрі уваги Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні. Безбар'єрність – це забезпечення рівних прав і можливостей. Це комплексний підхід до подолання бар'єрів: від поширення інклюзивних практик і впровадження доступності до піклування про психічне здоров'я, яке є основою добробуту кожної людини.

У Чернігівській обласній бібліотеці для дітей існує такий простір без бар'єрів **«Бібліотека – простір для всіх»**, і працює він вже декілька років. Отже, інклюзія в бібліотеці для дітей сприяє соціальній згуртованості та розумінню, створенню простору, де відвідувачі з різним досвідом та поглядами можуть зустрітися, поспілкуватися та навчитися чогось один в одного.

Ще хочу зосередити увагу на **Стратегії розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія»**. Безперечно – це надважливий документ, втілення якого матиме неабиякий вплив на грамотність, освіченість, розвиток українського суспільства. Її вдала реалізація має створити умови не тільки для формування звички й потреби у читанні всіх українців, але й загалом в повній мірі є суттєвою складовою гуманітарної безпеки України. Фактично, це перший ґрунтовний документ, де розставлено акценти на усіх питаннях щодо читання, бібліотек, книговидавничої діяльності, прийнятий у державі з часів нашої незалежності.

У документі актуалізовано порушену на державному рівні проблему книгочитання. Описано роль читання у стимулюванні роботи мозку, розвитку й збереженні пам'яті, у посиленні стресостійкості, що надважливо в умовах російсько-української війни, у підвищенні ймовірності досягнення поставлених цілей, у розвитку системного критичного мислення й набутті ключових умінь для опанування майбутньої професії.

Проаналізовано сучасний стан читання, підкріплений «польовими» соціологічними дослідженнями, з'ясовано причини зниження інтересу українців до читання. Встановлено причинно-наслідкові зв'язки між несформованістю вміння читати й інтелектуальними і культурними лакунами – зниженням уяви, збідненням спектра емоцій, нездатністю вчитися, аналізувати, здійснювати інші мисленеві операції, моделювати; неспроможністю генерувати нові знання, ідеї; критично, креативно й інноваційно мислити і діяти. Дедалі більшу роль за таких обставин Стратегія відводить саме бібліотекам як одним із базових елементів суспільного розвитку і таких його складових, як культура, наука і освіта.

Але ж чому ми звертаємо увагу на дану Стратегію в контексті проблеми бібліотек для дітей? Бо в Стратегії, як і в Законі України **«Про бібліотеки і бібліотечну справу»**, значення спеціалізованих бібліотек для дітей в обох документах незрозумілим чином знівельовано.

Пандемія COVID-19 висвітлила ширші проблеми із закриттям бібліотек, що в значній мірі вплинуло і на освітню інфраструктуру, на яку, зокрема, завжди покладалися діти та їхні батьки. Із закриттям шкільних бібліотек разом зі школами стало помітним та відчутним усунення доступу до критично важливих освітніх та розвивальних ресурсів для дітей по всіх Сполучених Штатах.

Під час повторного відкриття цих бібліотек, послуги почали надаватися в скороченій та урізаній формі, що продовжувало негативно впливати на освітні показники дітей, ілюструючи важливу роль спеціалізованих бібліотек у розвитку дітей та продовженні освіти. Дослідження показують, що коли відкривалися нові філії або ремонтувалися існуючі, спостерігалось помітне зростання відвідувань бібліотек та залученості дітей, що позитивно вплинуло на їхні освітні досягнення. Це контрастує з ефектами, які спостерігаються, коли бібліотеки закриті або послуги скорочені, підкреслюючи важливість підтримки спеціалізованих бібліотечних послуг для безперервної освітньої підтримки дітей. І це лише деякі приклади і міркування з культурного і освітнього досвіду США, які потребують рішень на федеральному рівні в інтересах інвестування та збереження бібліотек.

Підсумовуючи, можна впевнено сказати, що закриття або об'єднання спеціалізованих дитячих бібліотек – осередків освіти, культури та духовного розвитку – матиме значний негативний вплив на українських дітей та суспільство загалом.

Вони відіграють принципову роль у житті дітей та їхньому майбутньому. У суспільстві, де інформація доступна в один клік, важливо не втрачати цінність живого спілкування, друкованого слова та затишної атмосфери бібліотеки.

Підтримуючи спеціалізовані бібліотеки для дітей, ми будуємо соціум, в якому читання буде не лише корисною, але й приємною звичкою для кожної дитини. Їхнє збереження та розвиток – це інвестиція в інтелектуальне майбутнє нашої країни.

Валентина ЛУПІЦЬКА

заступник директора з інноваційної та науково-методичної діяльності КЗ «Харківська обласна бібліотека для дітей та юнацтва» Харківської обласної ради

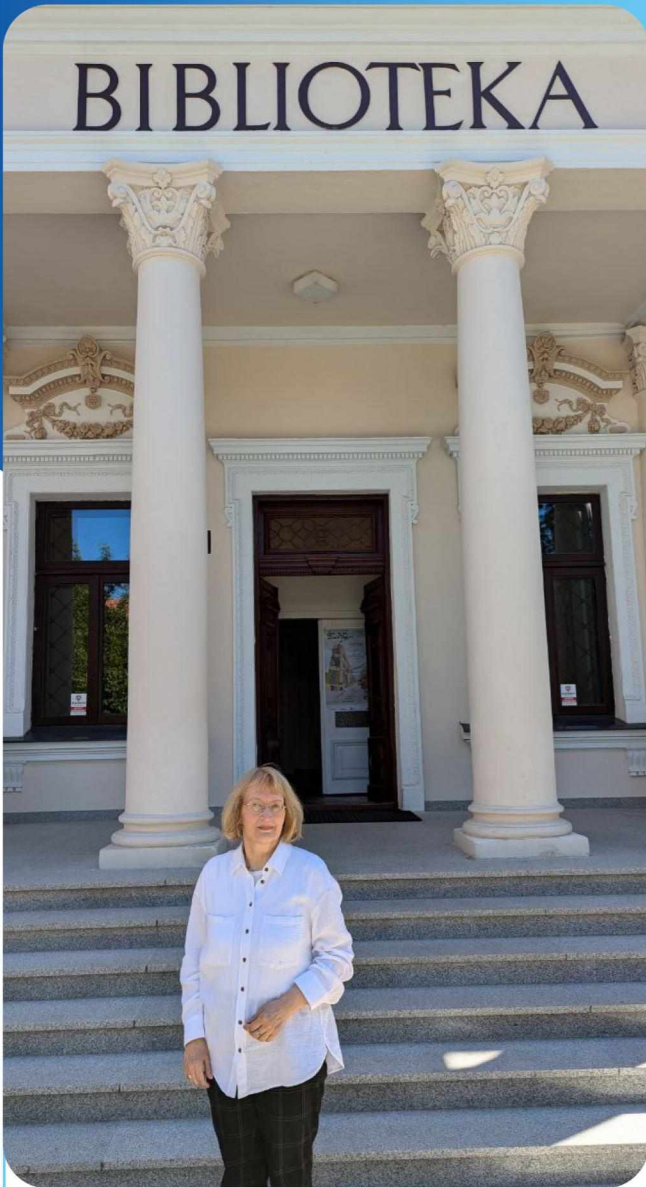
БІБЛІОТЕЧНИЙ ТУРИЗМ. IV ВСЕПОЛЬСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ ІСТОРІЇ

муніципальна публічна бібліотека
Радома ім. Йозефа і Анджея
Залуських, Польща

*М*и є у бібліотекарів відпустка – безумовно, чи перестають вони бути спеціалістом під час цього періоду – мабуть, так. Як добре займатися улюбленими справами та не думати про підготовку заходів, створення посібників, налагодження партнерства та багато чого іншого. Можна не бути прив'язаними до графіка роботи бібліотеки та прокидатися за бажанням пізнього ранку. У кожного свої радощі відпустки...

Десь років 10 тому я відкрила для себе **бібліотечний туризм**, що поєднався з моєю любов'ю до мандрівок. Підкорено бібліотечну Говерлу (чим дуже пишаюся), прагну до нових вершин. Чи були неприступні скелі? Так, лише одна наукова бібліотека. Відвідала багато спеціалізованих бібліотек для дітей, найбільший професійний інтерес викликали обласні бібліотеки для дітей; публічні, сільські філії, низка університетських бібліотек.

Побачила величезні та неосяжні для ліхтарика підземелля, таємничі горища, лабіринти переходів, колодязі, схованки та сюрпризи старовинних будівель. Вразила сучасна архітектура і візуалізація бібліотечних просторів. І найголовніше – є чим надихатися та ділитися з колегами, адаптувати до рідної «Бібліотеки на Алчевських». Під час зустрічей з бібліотекарями також розповідаю про досвід Харківської обласної бібліотеки для дітей та юнацтва, а неформальна атмосфера тільки сприяє відкритому діалогу.

Влітку 2024 року під час своєї щорічної відпустки я поїхала до Польщі. Зупинилася у місті Радомі Мазовецького воєводства, що знаходиться у Центральній частині країни. У XX столітті у ньому швидко розвивалися промисловість та торгівля, працювало понад 30 заводів. Після 2010-х років місто стало відоме як культурний та туристичний центр.

У Радомі я спочатку віртуально ознайомилася з інформацією про культурну спадщину, музеї, галереї. Приоритет віддала відвідуванню місцевої бібліотеки, і вже потім вирушила на екскурсію містом. Залишилося чимало вражень від **Муніципальної публічної бібліотеки ім. Йозефа і Анджея Залуських у Радомі**, яка об'єднує головну бібліотеку та 11 бібліотек-філій. Кожна бібліотека має неформальну назву, зокрема: «Бібліотека під колонами» – це головна бібліотека, «Королівська бібліотека» – філія №3, «Бібліотека шоста сторінка» – філія №6, «Бібліотека під папугами» – філія №10.

На території бібліотеки під колонами¹ знаходиться сад з літньою сценою, майданчиками, активностями, скульптурними і мінірелаксаційними зонами та шафою букросингу. Велика увага приділяється збереженню історичної пам'яті та культурної спадщини. Радомська бібліотека має регіональний читальний зал та сучасну студію оцифрування. Заклад фінансує місто Радом.

Муніципальна публічна бібліотека знаходиться в центрі міста у великій історичній будівлі початку XX сторіччя.

Найближчий від входу – інформаційний відділ, де мене дуже привітно зустріли 2 бібліотекарі та білий кіт з чорним хвостом. Дуже скоро фахівчині зрозуміли, яке місто України та установу я представляю, і ми швидко вирушили на екскурсію. Найбільшою гордістю користувачів та бібліотекарів Радом є «Регіональний читальний зал». Послуги саме цього підрозділу найзатребуваніші. З нього і розпочалося знайомство з Муніципальною бібліотекою. Далі були відділи, до яких користувачі не мають доступ – комплектування, методичний та книгосховище. У відділі періодичних видань представлено декілька колекцій: регіональні, сучасні, ретро (кінець XIX – початок XX століття). Також мені показали дуже цікаву кімнату, почесне місце у якій займає шафа з величезними пластичними шухлядами для зберігання усіх афіш місцевого театру ще з 1960-х років і до наших днів, а також постерів, програм, квитків, буклетів місцевих бібліотек та інших організацій цього ж періоду. В енциклопедично-довідковому відділі зберігаються та систематично додаються до фонду різноманітні щорічники (статистичні, церковні, закладів освіти тощо). Над сходами розміщено портрети людей так чи інакше пов'язаних з Радомом (народилися, вчилися, відвідали, працювали чи описали місто у книзі або зняли на плівку). Бібліотекарі називають це місце «Почесна галерея».

Далі пройшли довгим коридором із сучасними постерами та відвідали кімнату з виставкою дитячих малюнків. Екскурсія закінчилася біля запасного виходу, і знову нас проводжав той самий білий кіт з чорним хвостом.

Найбільший професійний інтерес як представника спеціалізованої бібліотеки для дітей у мене викликала організація обслуговування дітей і молоді у Польщі, зокрема у Радомі.

Спеціалізованих бібліотек у країні не існує. Раніше були, але на початку 90-х років їх закрили. Цей досвід через плин часу забувається. У бібліотеці Радом є великий дитячий відділ. Його кредо дуже коротко сформулювала завідувач відділу: «Відповідно до віку – все найкраще». У пріоритеті – сучасні книжки з експертною оцінкою та «золота полиця» найкращих книжок минулих століть. Бібліотекарі відзначили вплив вдаєх екранізацій творів на зростання попиту на їх читання. У відділі щотижнево змінюється оформлення, додаються нові «декорації та аксесуари» – іграшки, малюнки, постери тощо. Розстановка у відділі тематично-вікова.

У межах фестивалю також проходили і супутні заходи: концерти, майстер-класи, вистави для глядачів різного віку.

Радомські бібліотекарі відправили учасників у подорож містом, де вони могли створити живу та спонтанну оповідь під час гри «Живі книги».

Крім того, мали місце розповіді: «Казки світу для дітей», «Кольберг для дітей», «Польські казки, байки і легенди для дітей»; Ніч історій (проходила на двох локаціях –

Цікавою подією, до якої приєдналася під час відпустки, став **Всепольський фестиваль історії**. Він відбувся 16-18 серпня 2024 р. Муніципальна бібліотека вже вчетверте організовує такий фестиваль – унікальну зустріч любителів мистецтва розповіді. На нього зібралися понад 30 найкращих польських розповідачів з багатьох міст країни: Радом, Білостока, Варшави, Вроцлава, Гданська, Краків. Вони розповідали казки та легенди, а також історії, які відбулися насправді. Напередодні події Радом прикрасили величезні банери-розтяжки перед Муніципальною бібліотекою, які простяглися через центральну вулицю міста; багаточисельні постери на вікнах, дверях, дошках оголошень закладів освіти, церков, кафе, магазинів та маленьких крамниць. Поряд з банерами на маленьких столах і полицках стоси авторських візитівок розповідачів. Усі 30 учасників надали фото та лаконічну інформацію про свою роботу. Описи були різні – витіюваті та дуже прості.

Так, **■Зузка Джаняк** написала: «Я люблю історії. Вони – джерело метафор для нашого життєвого шляху. Тому, як говорить Урсула Ле Гуїн, реальність – слизька риба, яку можна піймати тільки у тенета заклинання».

■Єжи Шуфа: «Я професійно займаюся мистецтвом розповіді вже 6 років, виступаю на сцені з майстер-класами для різноманітної аудиторії: дітей дошкільного віку, шкільного віку, молоді, дорослих, літніх людей. Граю на лірі. Обожаю слухати арфу.»

■Лукаш Бернаді: «Я – розповідач, казкар, педагог. Написав для дітей книжки з регіональними казками. Можу описати ваше місто і його передмістя. За бажанням, казково чи реально».

у приміщенні та в саду бібліотеки; зустріч з авторкою книги «Скандинавські казки» **■Емілією Конопкою**, вистава «Північні казки – Казки шести куточків світу» (автори – Даріуш Врубель, Бартломей Копинський). Завершився фестиваль нагородженням та врученням золотих статуєток «Золотий розповідач».

Сподіваюся, що ідеї польських колег зацікавлять бібліотекарів нашої країни.

Наталія КРИЖАНОВСЬКА,
завідувач відділу обслуговування
дошкільників та учнів 1-4 класів
КЗ «Херсонська обласна бібліотека для дітей
ім. Дніпрової Чайки»
Херсонської обласної ради

Інна САПАЙ,
завідувач сектору періодики
КЗ «Херсонська обласна бібліотека для дітей
ім. Дніпрової Чайки»
Херсонської обласної ради

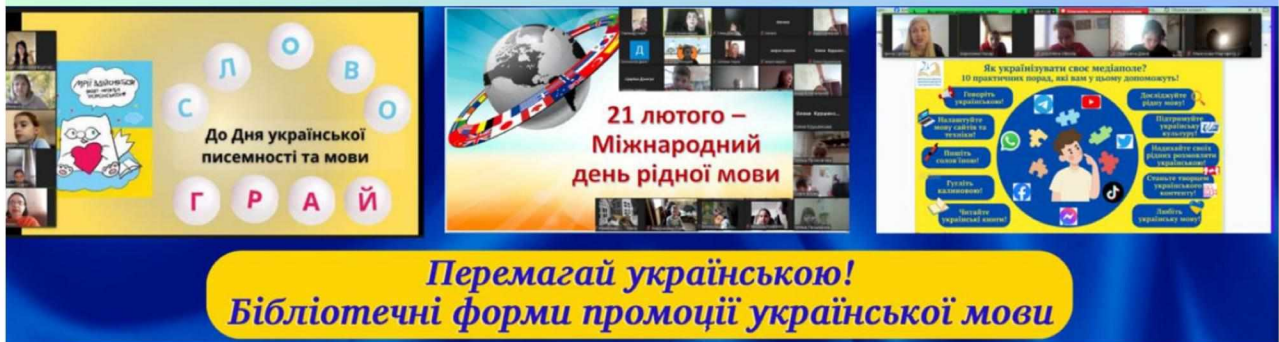
БІБЛІОТЕЧНІ ІНІЦІАТИВИ У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ СВІДОМОСТІ

на деокупованих територіях Херсонської області

*У*кrajнська мова сьогодні – не лише засіб спілкування, це символ національної ідентичності та спротиву. Мовна свідомість кожного українця сьогодні проявляється у виборі мови спілкування, захисті мовних прав, прагненні до вдосконалення мовних компетентностей та підтримці мовної політики. В умовах глобалізації, інформаційної війни та повномасштабного вторгнення мовна свідомість стає важливим чинником збереження та розвитку рідного слова. Саме діти є віддзеркаленням того, як дорослі та суспільство в цілому ставляться до мови. Мова, якою спілкується малеча на дитячих майданчиках, а підлітки в соціальних мережах та побуті, є своєрідним маркером соціуму, який оточує дитину.

«Мовний форпост бібліотеки»

Перемагай українською!
Бібліотечні форми промоції української мови

Одним із таких соціальних середовищ є книгозбірні. Бібліотека завжди була тим дозвіленим та культурним майданчиком у суспільстві, який формував та визначав неформальну мову спілкування користувачів. Тому саме зараз, коли міцно вигартовується національна ідентичність юних українців, бібліотечні ініціативи відіграють важливу роль у формуванні мовної свідомості, бо створюють сприятливі умови для розвитку й удосконалення української. Варто відзначити, що повною мірою це стосується книгозбірень, які обслуговують дітей.

За півроку після деокупації правобережної Херсонщини Херсонська обласна бібліотека для дітей імені Дніпрової Чайки однією з перших започаткувала низку проєктів, спрямованих на промоцію та актуалізацію української мови серед херсонської громади.

У травні 2023 року вперше в Херсоні наша книгозбірня розпочала масштабний мотиваційний проєкт «Єдині», завданням якого стала освітня і психологічна підтримка під час переходу на українську мову російськомовних українців. Модератором та керівником проєкту виступила Ольга КРИЖАНОВСЬКА¹. Так сталося, що період проведення перших занять проєкту збігся у часі з моментом підризу Каховської ГЕС.

Саме тоді гаслом нашої бібліотеки став вислів Ольги КРИЖАНОВСЬКОЇ: **«Українська мова – це той супротив та посильна боротьба, яку ми можемо дати своїй батьківщині зараз»**. Тоді упродовж двох літніх місяців відбулося 10 зустрічей, у яких взяло участь 48 осіб. Живе спілкування, мовленнєві практики, розмовні клуби стали оазисом для херсонців не тільки з вивчення української мови, а й реабілітації від наслідків російської окупації. І ми пишаємося тим, що 27 жовтня 2023 року під час **Форуму «Українська – мова перемоги!»**, який відбувся до Дня української мови та писемності, Всеукраїнський рух «Єдині» відзначив подяками тих українців, які стали амбасадорами рідної мови, і серед них була Ольга КРИЖАНОВСЬКА.

Наступним важливим кроком у стратегічному розвитку української мови на Херсонщині у 2024 році став **I Південний фестиваль рідної мови «Рідна мова – шлях до перемоги!»**, який відбувся за ініціативи Департаменту реалізації гуманітарної політики Херсонської обласної державної адміністрації. Херсонська обласна бібліотека для дітей імені Дніпрової Чайки виступила співорганізатором цього масштабного заходу, який, із безпекових умов, відбувся в укритті у гібридному форматі.

¹ в.о. директора Херсонської обласної бібліотеки для дітей імені Дніпрової Чайки.
На той час вона займала посаду заступника директора з організації бібліотечного обслуговування

«PRO-МОВА»

Фестиваль об'єднав учасників різного віку та професій, які прагнули поширювати та розвивати українську мову як важливий інструмент національного відродження. Серед учасників фестивалю були представники закладів культури, освіти і науки, громадських організацій та медіа, керівництво Херсонської, Миколаївської та Одеської обласних військових адміністрацій.

Ця знакова подія стала ще одним підтвердженням незламності української культури та важливості мовної самоідентифікації. У межах фестивалю відбулася святкова церемонія відкриття *онлайн-студії* за участі освітян, працівників бібліотек південного регіону: **«Українська на Півдні України: сміливість бути нескореною»**, організована нашою книгозбірнею у партнерстві з КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради. Однією з секцій фестивалю стала презентація інноваційних форм та методів роботи Херсонської обласної бібліотеки для дітей ім. Дніпрової Чайки: **«Мовний форпост бібліотеки»**.

Такий значний методичний та практичний досвід промоції та розвитку української мови спонукав фахівців нашої книгозбірні до створення нового дитячого проєкту з вивчення української мови, тож відбувся запуск **новаторського проєкту «PRO-МОВА»** – справжньої бібліотечної мовної «прокачки», яка згуртувала багатьох дітей міста Херсона та області.

Завдяки унікальному формату проєкту учасники не лише збагатили свій словниковий запас і поглибили знання рідної мови, а й відчували її красу, силу та важливість у повсякденному спілкуванні. Особливо акту-

альним проєкт став у період дистанційного навчання, коли якісна мовна підтримка є надзвичайно важливою для розвитку комунікативних навичок та самовираження дітей, змушених вчитися онлайн через воєнні події.

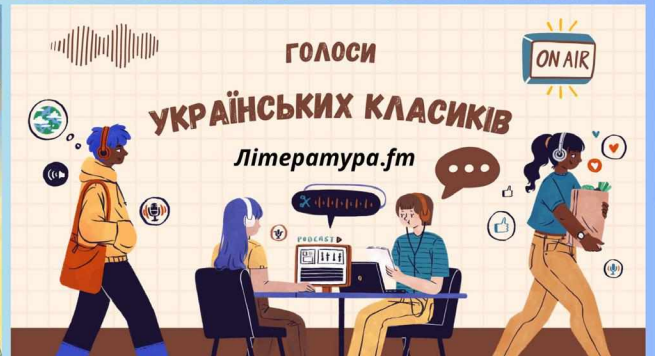
«PRO-МОВА» – це проєкт із широким спектром інтерактивних заходів: мовні ігри, творчі майстер-класи, дискусії, інтерактивні читання, що заохочували дітей до активного засвоєння української мови у вільному спілкуванні.

Важливий елемент заходів – творчі завдання, під час яких діти створювали власні мовні мініпроєкти: вірші, кросворди, лінгвістичні плутанки. Вони не лише стимулювали креативність, а й зміцнювали ступінь використання слів української літературної мови у повсякденному житті.

Саме такий ігровий формат взаємодії різноманітних прийомів сприяв підвищенню мотивації до вивчення рідної мови та формуванню стійкої мовної свідомості, а ще допомагав у психологічній реабілітації дітей, відновленні ментального здоров'я та підвищенні стресостійкості.

Протягом восьми місяців відбулося 18 занять за участі 280 дітей. В укриттях міста та області відвідувачі Дитячих точок «Спільно» UNICEF Херсон та Дитячих просторів UNICEF Херсон підвищували власний рівень грамотності, розширювали діапазон вживання українських виразів, вчилися правильно ставити наголос, вимовляти слова іншомовного походження, знайомилися з представниками сучасної української дитячої літератури.

Ще одним важливим напрямом з промоції української мови стала низка віртуальних

книжкових виставок з популяризації української літератури «Читай українською». Саме вони допомагають херсонським дітям та віддаленим користувачам бібліотеки краще зрозуміти мовне багатство нашого народу та зануритися у світ української дитячої літератури. Серед таких, наприклад, варто відзначити віртуальну інтерактивну книжкову виставку «Читай, грай, Україну пізнавай», де вдало поєднується гейміфікація та читання.

Промовиставка «Дивовижні українці» орієнтована на юних патріотів. Завдяки мультимедійному контенту, інтерактивним формам подачі матеріалу, відеооглядам та аудіосупроводу діти можуть більше дізнатися про видатних постатей України, життєвий та творчий шлях яких надихає на вивчення рідної мови, пробуджує гордість за культуру та історію батьківщини.

А **медіарозробка «Голоси українських класиків. Література.fm»** дає змогу почути голоси поетів і поеток, які хоч і є нашими старшими сучасниками, але фактично вже стали класиками. Гортаючи слайди, користувачі можуть прослухати аудіо- і відеозаписи з живим виконанням власних віршів красивою мелодійною українською мовою: **Ліною Костенко** і **Дмитром Павличком**, **Миколою Вінграновським** і **Василем Симоненком**, **Василем Стусом**, **Анатолієм Кичинським** тощо.

Варто відзначити, що дитяча бібліотека на деокупованих територіях – це не просто осередок знань, а справжній форпост національної свідомості для юних українців. У час, коли наша держава виборює своє майбутнє, саме українська мова стає щитом і символом незламності.

Завдяки бібліотечним ініціативам крок за кроком, день за днем діти усвідомлюють, що рідна мова – це голос нації, її спадщина та майбутнє. Відкриваючи для себе багатство українського слова, вони стають частиною великої справи – збереження і примноження духовних скарбів своєї країни.

У 2025 році Херсонська обласна бібліотека для дітей імені Дніпрової Чайки має амбітні плани щодо подальшого розвитку мовної просвіти серед дітей та молоді.

Заплановано розширення проєкту «PRO-МОВА» новими форматами: такими як мовні марафони, дебатні клуби та інтерактивні тренінги з риторики.

Крім того, планується цикл зустрічей «Жива мова», де українські митці, журналісти та літератори ділитимуться своїм досвідом та мотивуватимуть молодь до активного використання української мови. Особливий акцент буде зроблено на інтеграції мовних ініціатив у цифровий простір: створення подкастів, відеоуроків і онлайн-курсів, що допоможуть дітям удосконалювати мовні навички у різноманітних зручних форматах.

«Я на сторожі коло них поставлю слово», – писав геніальний **■ Тарас Шевченко.**

Українське слово сьогодні сильне і непереможне, за ним – дух незламної нації, яка виховує молоде покоління українців у важких умовах і добре розуміє, які виклики перед нею стоять, і які сучасні ініціативи та рішення потрібні для їх подолання.

Тетяна ДУДЧАК

завідувач відділу науково-методичної та інформаційно-бібліографічної роботи
КУ «Чернівецька обласна бібліотека для дітей»

«...І ДУША МОЯ ВІЩУЄ...»

РІК ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

В БІБЛІОТЕЦІ

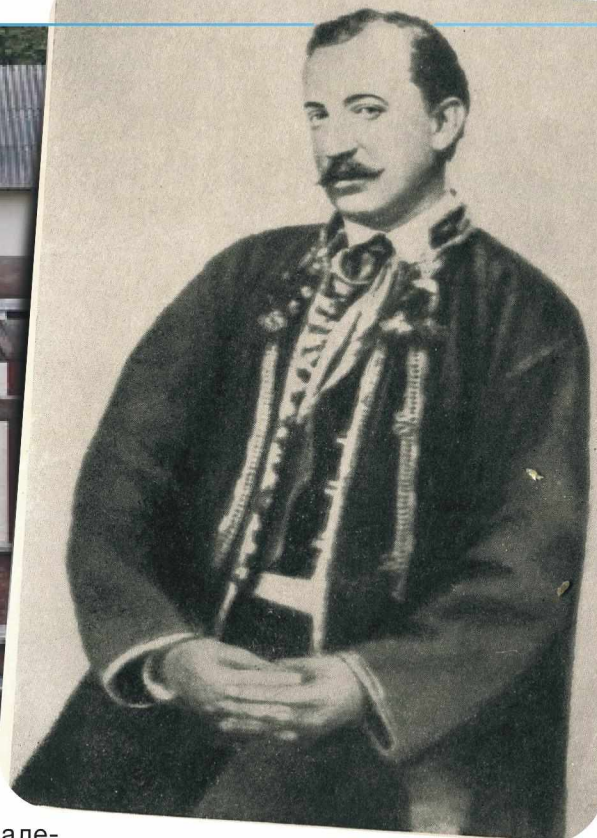
*Я наш народ цілим серцем люблю,
і душа моя віщує, що його велика доля жде.*
Юрій Федькович

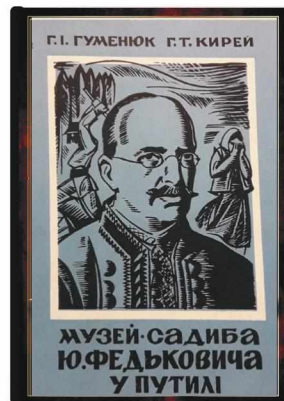
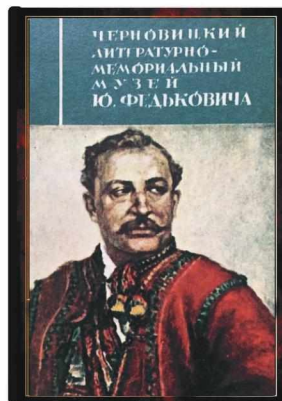
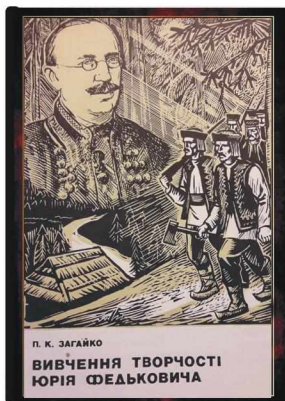
У гірському містечку Сторонці-Путилові 8 серпня 1834 року народився видатний український письменник-романтик, поет, прозаїк, драматург, перекладач, просвітянин, фольклорист, редактор, культурний та освітній діяч, класик української літератури – Осип-Юрій Адальбертович Федькович. Його постать у каноні класиків української літератури вирізняється яскравою етнонаціональною ознакою та асоціюється з Буковиною, Буковинською Гуцулією.

У 1852–1863 роках відбував військову службу, брав участь у поході австрійського війська до Італії, під час якого написав перший вірш українською мовою – «Нічліг» (1858). Після звільнення з військової служби був війтом у рідному містечку, шкільним інспектором Вишнівського повіту. У 1872–1873 роках працював редактором у видавництві «Просвіта» і театрі «Руська Бесіда» у Львові.

Останні роки письменник провів у Чернівцях, де у 1885–1888 обіймав посаду редактора газети «Буковина». Помер Юрій Федькович 11 січня 1888 року.

Український класик брав активну участь у творенні дитячої літератури. Його перу належать написані за фольклорними мотивами казки, що сатирично зображували панів, висміювали різні вади людей («Чортівська бочка»), дотепні байки («Горда качка», «Медвідь на пасіці»), сміховинки («По щирості»). Серед перших віршів, звернених до дітей, – «Учіться!», «До школи», «Спочинок по праці», «Ластівочко-щебетушко» та інші про працю задля розумного, доброго, вічного.

Буковинці щорічно у день народження Буковинського Кобзаря покладають квіти до його пам'ятника. Такі традиції об'єднують навколо ідей патріотизму, збереження культурної спадщини та поваги до видатних постатей Батьківщини. Під час урочистостей із вшанування пам'яті класика відбувається **вручення премії імені Юрія Федьковича**, яку започатковано у 2014 році обласним товариством «Просвіта», газетою «Буковина» та ГО «Фронт змін». Премія вручається за вагомий внесок у розвиток просвітництва, образотворчого мистецтва, української

літератури, культурно-просвітницької роботи на Буковині, утвердження державної української мови, формування національної свідомості громадян. Призначається щорічно.

Ювілейним для Буковинського Соловія став 2024 рік. Громадськість України вшанувала пам'ять великого буковинця заходами та урочистостями. Чернівецька обласна бібліотека для дітей у межах заходів з промоції читання та з метою популяризації творчості письменників рідного краю активно використовує різноманітні електронні сервіси, платформи та програми.

Так, з нагоди 190-річчя від дня народження письменника в Чернівецькій обласній бібліотеці для дітей у січні 2024 р. стартував **мережевий проєкт «...І душа моя віщує...»: відомий-невідомий Юрій Федькович**, який знайомить користувачів із біографічними сторінками видатного краянину.

Упродовж року опубліковано 14 інформаційних матеріалів з цитатами, цікавими фактами, віршами тощо. Проєкт **«...І душа моя віщує...»: відомий-невідомий Юрій Федькович** діє й надалі на блозі та фейсбук-сторінці бібліотеки, розкриваючи багатогранність літературного таланту буковинця.

У межах ювілейних заходів до дня народження Федьковича бібліотека створила на вебплатформі Padlet **бібліотрансформер «Він плакав і сміявся з народом»: про творчий спадок Федьковича**, де зібрано цікаві методичні матеріали та дослідження про письменника, його твори для дітей, інтерактивні ігри тощо.

Бібліотрансформер складається з декількох окремих модулів:

- мережевий проєкт **«...І душа моя віщує...»: відомий-невідомий Юрій Федькович**;
- «Словничок дитячих творів Юрія Федьковича»;
- «Федькович – дітям» (книжкова закладка);
- «Вірші-присвяти Юрію Федьковичу: бібліографічний список»;
- «Відгадай казку письменника»;
- Віртуальна книжкова виставка **«Він плакав і сміявся з народом»: творчий спадок Федьковича**;
- Буктрейлер до казки українського письменника Юрія Федьковича «Бідолашко»
- Вікторина за біографічними сторінками «Як ви знаєте Юрія Федьковича?»;
- «Лауреати обласної літературно-мистецької

премії ім. Ю. Федьковича (2014-2024)»: інформаційна розвідка;

• «Син буковинського краю»: літературний портрет.

• **Модуль «Федькович – дітям»** (книжкова закладка) – створений на платформі графічного дизайну Canva. Закладка містить коротку інформацію про письменника, його портрет – на одній стороні, на другій – назви творів для дітей та фото книжок. Її можна завантажити та роздрукувати для читачів.

Інформаційна розвідка **«Лауреати обласної літературно-мистецької премії ім. Ю. Федьковича (2014-2024)»** містить короткі відомості про лауреатів та літературу про них.

Віртуальна **книжкова виставка «Він плакав і сміявся з народом»: творчий спадок Федьковича** представляє книги з фондів обласної бібліотеки для дітей: • зібрання творів Юрія Федьковича; • збірники для дітей з творами Буковинського Кобзаря; • книги про автора тощо.

Творчість та життєвий шлях Юрія Федьковича досліджували відомі буковинські науковці-філологи, журналісти: ■ *Богдан Мельничук*, ■ *Микола Юрійчук*, ■ *Лідія Ковалець*; редактор газети «Буковина» ■ *Людмила Черняк*. Вони упорядкували та видали 5-томне видання творів письменника у видавництві «Буковина» (2004, 2009). Це видання також представлено на віртуальній виставці.

Модулі трансформера:

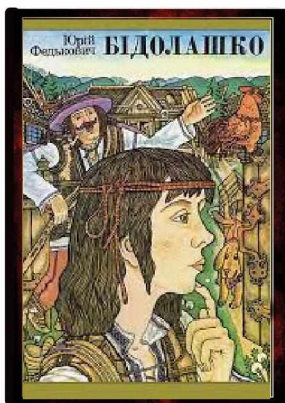
Віртуальна книжкова виставка **«Він плакав і сміявся з народом»: творчий спадок Федьковича** та **«Лауреати обласної літературно-мистецької премії імені Ю. Федьковича (2014-2024)»**: інформаційна розвідка містять посилання на онлайн-сервісі цифрових публікацій Slideshare, де завантажено відповідні матеріали.

Дві **інтерактивні гри для читачів-дітей** «Як ви знаєте Юрія Федьковича?» та «Відгадай казку письменника» створені на сервісі LearningApps. Навіть, якщо гравець погано знає дитячі твори Федьковича, гра допоможе покращити знання та ознайомить із цікавими фактами з життя українського класика.

Юрій Федькович написав для найменших близько трьох десятків казок. Кілька увійшли до збірки «Казки руського народу», інші писав і друкував пізніше у читанках, буковинських календарях, окремі побачили світ після смерті автора. Казки письменника поділяються на такі, що народилися на основі фольклорних джерел, і такі, що були написані за мотивами зарубіжних казок, зокрема

- Ганса Крістіана Андерсена,
- братів Грімм,
- Вільгельма Гауфа тощо.

Однією з таких казок, створеною за мотивами твору Вільгельма Гауфа «Маленький Мук», є «Бідолашко». В основі казки – повчальна історія ствердження людиною себе у непростому і суперечливому світі. «Бідолашко» окремою книгою видається вперше у 1987 р. Для поціновувачів казок письменника Чернівецька обласна бібліотека для дітей пропонує буктрейлер «Бідолашко: ретросторінками казки українського письменника Юрія Федьковича». Переглянути відео можна і на фейсбук-сторінці Чернівецької обласної бібліотеки для дітей.

Методичний матеріал «Син буковинського краю» детально познайомить читачів з дитячими роками Юрія Адальбертовича, становленням його як письменника, першим коханням, розповідь про складні відносини з батьком, розкриє історію написання літератором поезії, прози, творів для дітей тощо. Матеріал опублікований на сайті Національної бібліотеки України для дітей у проєкті «Електронна бібліотека методичних та бібліографічних матеріалів».

До творчого набутку Буковинського Соловія входять вірші, казки, оповідання, гумористичні твори, що вивчаються у початкових класах на уроках художнього та позакласного читання у сучасній школі. Ці твори зібрані та увійшли до модуля «Словничок дитячих творів Юрія Федьковича». Також на платформі трансформера представлений бібліографічний список віршів-присвят Юрію Федьковичу. Список складається з 24 віршів з різних збірників та буковинських періодичних видань.

З 01 по 11 серпня 2024 р. до 190-річчя Юрія Федьковича Чернівецька обласна бібліотека для дітей провела **обласні голосні читання «Читаємо Буковинського Соловія»** для читачів бібліотек територіальних громад Чернівецької області, що обслуговують дітей.

У обласних читаннях взяли участь 22 читачі із Селятинської, Мамаївської, Острицької, Сторожинецької, Клішківської, Чагорської, Сокирянської, Недобоївської ТГ Чернівецької області та читачка з м. Рогатин Івано-Франківської області. У виконанні юних книголюбів прозвучали поезії автора про любов до рідного краю («Рідний край», «Україні», «Русь»), важливість навчання («Учіться», «Ластівочко, щебетушко»), про тяжку жовнірську долю («Шельвах», «Дезертир»), байки для дітей («Заєць», «Кінь», «Жаба») тощо. Твори Федьковича спрямовані на прищеплення людяності й доброти, пройняті українським національним духом. У своїх працях письменник порушував важливі педагогічні питання, актуальні й сьогодні. Його творчість знайшла відгук і серед маленьких читачів.

Бібліотека завдяки традиційним та інноваційним формам роботи, використанню сучасних вебсервісів й надалі популяризуватиме творчість письменників рідного краю, зокрема і Юрія Федьковича. Нехай твори Буковинського Соловія надихають підростаюче покоління українців та нагадують про нашу велику історію і культуру! Читайте, любіть свій рідний край, традиції, людей, природу, Україну так, як любив наш Буковинський Кобзар!

Леся КОСТЕНКО

завідувач
науково-методичного відділу
Полтавської обласної бібліотеки
для юнацтва
ім. Олеса Гончара

КРАЩІ ДЕСЯТЬ ДИТЯЧИХ ПРОЄКТІВ ЮНАЦЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олеса Гончара обслуговує всі вікові категорії користувачів, але під час формування фондів та організації соціокультурної діяльності акцент робиться саме на категорії «юнацтво» та «молодь», оскільки бібліотека є спеціалізованою. Однак серед користувачів книгозбірні завжди був певний відсоток осіб молодшого шкільного віку і дошкільнят, для яких теж організовувалися бібліотечні активності.

Із початком повномасштабної війни цей «дитячий» відсоток істотно зріс за рахунок дітей ВПО, які приходили до бібліотеки зі своїми батьками. Це стало певним викликом для бібліотекарів, які звикли до юнацько-молодіжної аудиторії. Обслуговування малих дітей має свою специфіку і потребує знань про вікові особливості цієї категорії користувачів. На їхнє освоєння були спрямовані зусилля працівників юнацької бібліотеки.

На початку 2024 року у бібліотеці створено спеціальний структурний підрозділ,

який обслуговує саме дітей – **сектор дитячого розвитку та дозвілля у складі відділу соціокультурної роботи**. На нього лягає основне навантаження комплексного обслуговування дошкільнят та дітей молодшого шкільного віку. Але до цього процесу активно долучаються й інші відділи обслуговування книгозбірні. Наразі ми маємо цілий спектр різнопланових бібліотечних програм, проєктів, заходів та інших активностей, розрахованих на дітей дошкільного та молодшого шкільного віку про які і хочемо розповісти.

10 кращих проєктів для дітей нашої бібліотеки

У секторі дитячого розвитку та дозвілля для дошкільнят 5-6 років організовано щотижневі **розвивальні заняття «Коло друзів. Підготовка до школи»**. Проводить їх досвідчена викладачка та дитячий логопед.

Майбутні першачки вчать букви, опановують склади і роблять перші кроки у читанні; вивчають цифри, геометричні фігури, виконують математичні завдання, грають у гру «Більше, менше, дорівнює», порівнюють числа і вчать-ся рахувати; пишуть у прописах; розвивають пам'ять, уяву, дрібну моторику, увагу і посидючість. А відпочивають діти на веселих музичних руханках.

Третій рік поспіль у бібліотеці функціонує **Дитячий читацький клуб «Книгозайчики»**. Ініціатором його створення та незмінною керівницею є талановита дитяча письменниця ■ **Олена Колінько**, яка працює у нашій бібліотеці.

Мета клубу – популяризація дитячого читання, кращих дитячих книг, виховання допитливості, розвиток зв'язного мовлення, уяви, емоційного інтелекту дошкільнят та дітей молодшого шкільного віку. У клубі намагаються прищепити любов до дитячої книги раніше, ніж дитина почне самостійно її читати. Для цього використовують різноманітні форми: читацькі ігри, літературні головоломки, книжкові лабіринти, мінітеатри (інсценізації), тематичні сторітайми, мультатракціони, інтерактивні діалоги із запрошеними казкарками, виготовлення поробок-персонажів дитячих книг, зарядки і руханки, голосні читання.

Кожне засідання читацького клубу присвячене або конкретному дитячому твору з фондів бібліотеки, або «книжковій» цікавій темі.

Наприклад, книжкам про бобрів, тигрів; книгам з дитячими коміксами, пригодницьким детективам; настільним іграм за літературними творами тощо.

Для дітей 4-7 років у секторі дитячого розвитку та дозвілля діє **Англомовна студія «KIDS_CLUP»**. Заняття проводяться щочетверга і мають на меті дати дітям мовні ази, вчити їх мовленнєвій взаємодії, удосконалювати їхні мовні знання та вміння, стимулювати та підтримувати інтерес до вивчення англійської мови.

Наразі це є дуже актуальним у світлі прийнятого у цьому році *Закону України «Про*

застосування англійської мови в Україні».

Бібліотекарі застосовують різноманітні форми роботи – мовні розваги, інтерактивні ігри, тематичні відеоперегляди, дидактичні матеріали, корисні руханки і танці, створення малюнків тощо. Темі для занять добирають відповідно до віку дітей, наприклад: «Одяг», «Тварини», «Мої іграшки», «Цифри», «На кухні», «Моя сім'я», «Фрукти», «Овочі», «Кімната і меблі» тощо.

Цикл занять «Комп'ютерна абетка» започаткували для дітей у цифровому освітньому центрі відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів. Кожне із занять, які проводяться щотижня, присвячене окремій темі щодо роботи з комп'ютером: «Як влаштовані комп'ютери», «Історія створення інтернету», «Як працюють сайти», «Створення коміксів», «Форматування тексту», «Цікаві алгоритми», «Комп'ютерні ігри», «Магія штучного інтелекту», «Текстові редактори», «Роботи і робототехніка», «Історія розвитку смартфонів», «Створення мультфільмів».

На заняттях дітям пропонуються вікторини, ігри, тематичні відео, руханки, практичні завдання.

Із червня 2022 року для дітей у бібліотеці організовані **заняття з малювання «Веселі олівці»**, які проводяться у секторі дитячого розвитку та дозвілля щосередини. Метою цього артпроєкту є формування творчих здібностей дітей, їхньої просторової уяви, фантазії, навичок відтворення побаченого у своїй зображувальній діяльності.

Кожне заняття є комплексним: керівник гуртка використовує тематичні відеоперегляди, інтерактивні ігри, наочні матеріали, розгадування кросвордів, перегляди мультфільмів, а також застосовує художні матеріали – олівці, пензлі, крейду, фарби.

Заняття є тематичними – «Баранчик Шон», «Міккі Маус», «Клоун-веселун», «Динозаври», «Яскравий папуга», «Пірат», «Коти», «Козак», «Пес Патрон», «Натюрморт» тощо. Пам'ятають під час занять і про книги: малюючи котів, діти знайомилися з книгою Любові Гевленко та Ганни Грибан «Пригоди кота Мурчика в Полтаві», а відтворення піратів чи динозаврів супроводжувалося оглядом книг про них. Коли ж темою заняття був натюрморт – діти дізнавалися про художників, які працювали у цьому жанрі.

Заняття з малювання на тему «Пес Патрон» взагалі стало знаковим, оскільки йому був присвячений журналістський матеріал у Всеукраїнській газеті «Голос України».

Цікавим виявився для дітей **медіапроєкт «Старі казки»**, який також реалізує зазначений вище цифровий освітній центр. Це аудіоцикл старовинних маловідомих казок, наприклад, «Стодольник», «Нічниця», «Чорт», «День осіннього рівнодення», «Домовик». Казки начитує працівник цифрового освітнього центру, а записи казок розміщуються на YouTube-каналі бібліотеки. Перед початком кожної казки слухачі отримують інформацію про її персонажів (чарівних істот, духів, людей), тлумачення малознайомих слів, а також ознайомлюються з легендами, повір'ями та переказами, пов'язаними з казкою.

Із січня 2024 р. у бібліотеці започатковано **інтегрований курс занять «Розумашки»**. Його реалізує сектор дитячого розвитку та дозвілля. Курс розрахований на дітей 4-7 років, заняття для яких проводять щотижня. Всебічний розвиток особистості дитини – мета цього курсу, а креативний ігровий підхід – основний інструмент її досягнення.

На заняттях діти вчаться розрізняти живу і неживу природу; дізнаються, звідки беруться вітер, дощ, грім і блискавка, як з'являється веселка; вивчають Сонце і планети Сонячної системи. Аби заняття були цікавими, діти розгадують загадки, роблять руханки, грають у настільні ігри, розфарбовують розмальовки, дивляться пізнавальні відео та виконують дидактичні завдання.

Долучився до обслуговування дітей і відділ галузевої літератури. Започаткований та успішно реалізується **науково-популярний курс для дітей та підлітків «Ми пізнаємо світ»**. Напрямок роботи курсу вже закладений у його назві: він допомагає дітям отримати знання про цікавинки оточуючого світу. У цьому допомагають галузеві видання відділу, розраховані на цю вікову категорію, та різноманітні дитячі енциклопедії.

У межах пізнавального курсу для дітей та підлітків «Ми пізнаємо світ» відбулися заняття: • «До речі, про шкільні речі»; • «Давні та сучасні методи передачі інформації, або Історія медіа»; • «Драconi: міф чи реальність?»; • «Тварини – майстри маскуванню» тощо. Долучається до проведення занять і волонтерка, кандидат біологічних наук, викладачка медичного вишу, яка організовує для учасників курсу STEM-лабораторію «Чарівні хімічні перетворення». Так, на інтерактивному занятті • «Мильні дива» діти дізналися, у чому сила мила, і як виникають мильні бульбашки. А на занятті • «Хімія нашого організму» вивчали систему травлення і проводили незвичайні дослідження, які ілюструють процес травлення.

Діє у бібліотеці й **Кімната терапії іграшкою (Toy therapy room)**, де бібліотекарка, яка має освіту психолога, створила для дітей чарівну «Печеру єдинорогів». Кімната терапії іграшкою – це авторська ідея відомої української психологині Вікторії НАЗАРЕВИЧ, реалізована за підтримки ГО «Генофонд нації».

Кімната наповнена величезною кількістю різноманітних м'яких іграшок, до якої може звернутися будь-хто за «пухнастою допомогою» і вибрати собі м'якого помічника і терапевта, своє «м'яке» зцілення.

Сюжет про роботу Кімнати терапії іграшкою у нашій бібліотеці був розміщений на телеканалі «ІРТ Полтава».

Чимало матерів, які очікували своїх дітей з бібліотечних заходів, почали допомагати бібліотекарям у проведенні дитячих активностей. Так виник **проект «Майстеркласи від чарівних матерів «Скарбничка творчих ідей»**. Бібліотекарі виконують суто організаційні функції, а самі майстерки, від вибору ідей до їх реалізації разом з дітьми, проводять активні та дуже талановиті мами малих відвідувачів бібліотеки.

Тематика майстерок – найрізноманітніша, серед назв:

- «Кольорові павучки»;
- «Теплі рукавички»;
- «Яскрава лисичка»;
- «Атласний браслет»;
- «Великодній віночок»;
- «Дивовижна фоторамка з фетру».

Тож маленькі відвідувачі нашої бібліотеки, не дивлячись на те, що вона юнацька, можуть знайти тут собі дитячі заняття на будь-який смак.

Жанна КУНЦЯК

завідувач відділу
обслуговування дошкільників
та дітей молодшого віку
Національної бібліотеки України
для дітей

ПОКНИГОРИБАЛИМО? АВЖЕЖ!

Креативні стратегії формування читацьких смаків

Книга в усі часи посідала особливе місце в інтелектуальному та духовному збагаченні підростаючого покоління. Так було до часу, коли комп'ютер, телевізор та гаджети не відняли у дитини час на читання. Ця нестача змушує нас подбати, аби в дитячі руки потрапила повноцінна література, яка максимально сприятиме розвитку розуму дитини.

**Читання не зводиться до вміння читати:
з цього вміння воно тільки починається...
Тому треба домагатися не читання заради читання, а
читання як самостійної діяльності дитини
у світі книжок, з якої починається її освіта, самовихо-
вання, формування високих художніх смаків, гармо-
нійний розвиток особистості.**

Василь Сухомлинський

У сучасних умовах розвитку суспільства, технологізації все гострішою стає питання – як прищепити дитині любов до читання книг. Як налагодити кому нікацію, а головне – як навчати дітей, щоб їхні думки, погляди, ставлення до подій, творів взагалі з'являлися? Особливо цим переймаються дитячі бібліотекарі, адже саме перед ними стоять надзвичайні завдання: відволікти дітей хоча б тимчасово від гаджетів та відкрити їм безмежно багатий, цікавий світ літератури; розкрити потенціал вдумливого читача, здатного до аналітичного мислення; виплекати допитливість до книг, любов до читання; створити цікаву атмосферу, щоб діти захоплювалися процесом читання.

Які ж неординарні підходи застосувати?

Як модернізувати та використати усім відомі методи та форми, щоб влучити у запит сучасних користувачів дитячих бібліотек?

Як створити радісне читання для дошкільнят та надихнути їх опановувати навички читання?

Як читанню розумно конкурувати із розважально-цифровим контентом?

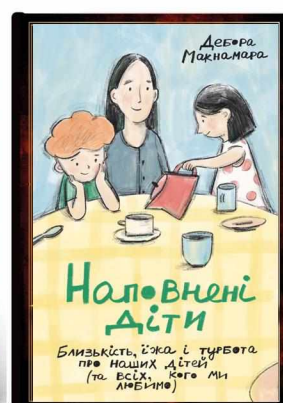
Даючи відповіді на ці запитання, ми повинні усвідомити, що у процесі залучення до читання немає і не може бути дрібниць, неважливого і другорядного.

Процес залучення до читання можна уявити у вигляді цегляного будинку, де кожна цеглинка – це умова або засіб формування дитини-читача. І якщо «пропустити цеглинку» під час будівництва, то будинок не буде міцним і може за деякий час під впливом певних обставин розвалитися. Тому дуже важливо не пропустити цю цеглинку, а сформувати любов до читання та книги заздалегідь, до моменту, коли дитина піде до школи.

Дуже часто нас відвідують батьки, які записали до нас старшу дитину 4-6 років, а малесеньку, тримаючи на руках, не записують. Ми пропонуємо записати і молодшу, але дуже часто стикаємося з думкою: «Та вона ще маленька! Куди поспішати?», або ж: «Я боюся, що дитина вашу книгу порве!».

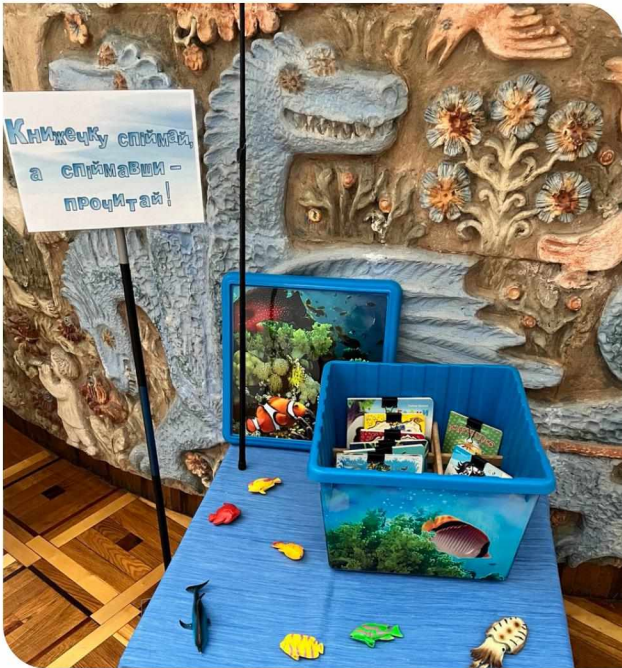
Йдеться безпосередньо і про читання, адже **потреба у щоденному спілкуванні з книгою формується у дитини до 3-4 років**. Тому для батьків та наймолодших користувачів нашого відділу на абонементі діє простір **«У моїх батьків тепер є я»**, де вони можуть підібрати казки, розвивальні книги у твердій обкладинці для своїх малюків, а також літературу і для себе – пізнавальну, наукову, філософську щодо раннього розвитку дитини.

Також ми пропонуємо батькам літературу відомих педагогів, які діляться своїм досвідом раннього навчання читання:

- українського педагога ■ **Василя Сухомлинського**, який вважав, що успішність дитини в майбутньому залежить від умінь дитини, читаючи, думати і, думаючи, читати;
- японського педагога ■ **Масари Ібуки**, який закликає батьків розвивати дитину, починаючи з перших днів життя;
- французького соціолога, дослідника проблеми дитячого читання ■ **Робера Ескарпі**;
- американського педагога ■ **Глена Домана**, який стверджував, що дитяча книга – один із засобів стимулювання розумових здібностей дитини.

Пошук нових засобів популяризації книги та бажання допомогти дітям духовно рости та насолоджуватися книгами у міру їх дорослішання надихнуло працівників *відділу обслуговування дошкільників та дітей молодшого віку* на створення ефективних, креативних локацій, які вже дають досить гарні результати у залученні до читання наших користувачів.

У нас є цікава **локація «Книгорибалка»**, створена бібліотекарями власноруч. Ця ідея виникла у 2022 році, і присвятили ми її Року дрібного рибальства та аквакультури, оголошеного ООН. Ловити рибу – дуже цікавий, азартний і непередбачуваний процес. А чому ж не створити рибалку і у нашій оселі, але ловити на вудочку не рибу, а книжки? А спіймавши, «книгорибалка» обов'язково повинен ще й прочитати її. І хоча цій локації вже 3 роки, вона є актуальною і досі має багатьох прихильників, які, відвідуючи відділ, обов'язково йдуть «рибалити», адже книги на локації постійно змінюються. Ця ідея виникла для заохочення до читання наших наймолодших користувачів, але «книгорибалити» люблять і школярі, і батьки, і навіть почесні гості бібліотеки. Ми використовуємо цю локацію і під час проведення заходів, ігор та квестів як один із елементів завдання.

Часто батьки нарікають, що їхні діти не хочуть брати до рук книги, занурилися у світ гаджетів та віртуальних ігор і зовсім не потребують живого спілкування. Ми пропонуємо відвідувати недільні зустрічі довготривалого родинно-сімейного **проекту «Корабель читання для сімейного єднання»**, під час яких відбуваються цікаві знайомства з письменниками, видавцями, психологами, фахівцями інших галузей.

Нерідко на такі зустрічі ми запрошуємо учнів театрального відділення Київська дитяча школа мистецтв імені Стефана Турчака під керівництвом Ольги ПАВЛИШИН, з якими співпрацюємо вже не один рік. Вони разом із наставником показують відвідувачам театралізовані постановки на твори класиків української та зарубіжної літератури, заохочуючи відвідувачів до їх прочитання.

Усі ми добре знаємо, що **театралізація є важливим методом активізації творчих здібностей читачів**. Діти від природи актори і тому невимушено перевтілюються на книжкових персонажів, легко вживаються в образ, включають фантазію, відкриваючи власні змісти. Так із учнями ми театралізували народну грецьку казку «Дванадцять місяців» у переказі Василя Степаненка. Звісно, завдання було не з легких, але бажання дітей стати акторами зробило свою справу. Вистава з аншлагом відбулася в актовій залі бібліотеки.

Також нашим читачам сподобалася мінівистава першої частини книги «Дивовижні пригоди в лісовій школі» ■ *Всеволода Нестайка*, під час якої діти познайомились із головними персонажами – Кольком Колучкою та Косою Вуханем.

Надзвичайно цікаво дітям брати участь у театралізаціях особисто, як це відбувалося під час презентацій книг «Оммм. Дух ірпінського лісу» та «Оммм. Пробудження сили» ірпінської ілюстраторки, письменниці ■ *Таши Торби*. Вона підготувала театралізоване дійство зі створеними власноруч декораціями за участі дітей. Разом із авторкою вони поринули у чудовий казковий світ з його радощами та проблемами, що потребують вирішення.

Інтерактивні книжкові виставки та мультимедійні проєкти також є чудовим способом зробити бібліотеку привабливою для дітей. Використання віртуальної реальності, анімації дають змогу презентувати книги у новому захопливому форматі.

Створення виставок, де дитина не лише переглядає книги, а й взаємодіє з ними – шукає відповіді на питання, переглядає відеоматеріали, допомагає бібліотеці бути в тренді, водночас підтримуючи традиційну форму читання. Популярність серед дітей має **виставка-квест «Казковий квартал»**, завдяки якій діти можуть в інтерактивній ігровій формі пригадати улюблені казки дитинства та познайомитися з новими, ще не відомими їм казковими історіями. Також зацікавленість викликав і **онлайн-проєкт «Меню для книгоїда»**, який батьки та діти можуть переглянути в соцмережах на сторінках бібліотеки. Вийшло вже 57 випусків проєкту, які популяризують книги різної тематики, надаючи читачам підказку щодо книжок, які є у фондах нашої бібліотеки.

Згадуємо також про письменників-класиків та їхні твори. У грудні 2023 року до 100-річчя від дня народження ■ *Платона Воронька* побачив світ черговий випуск **проєкту «Меню для книгоїда»**, який став «вірусним» і отримав понад 400 тис. переглядів та більше 300 коментарів. Отже, сучасна література молодшим читачам дуже заходить, їм важливо відчувати актуальність прочитаного, але і від класики ми не повинні відмовлятися.

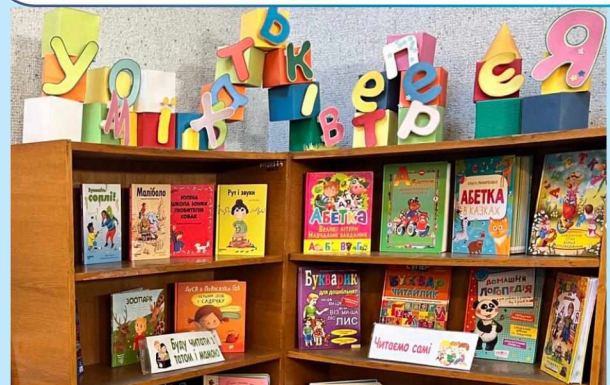
У 2025 році створена **виставка-гойдалка «#Книги_поза_часом»**, мета якої – популяризація відомих книг минулого століття, якими досі зачитуються діти усього світу. Першою героїнею виставки стала лялька Пеппі Довгапанчоха, розміщена у центрі експозиції на дитячій гойдалці, а навколо – муляжі книг про неї різних років видання та цікаві факти про створення книги. Звертаємо увагу, що завдяки виставці саме ця казкова героїня та книги про її пригоди стали за місяць дуже популярними серед наших читачів.

На щастя, сучасна дитяча література розвивається стрімко та бурхливо. Вірші, проза, пригоди, книги з виховання – нам є з чого обирати.

Під час зустрічей з письменниками та проведення **презентацій нових книг** працівники відділу театралізують початок твору, що дає можливість зробити захід емоційно насиченим, а також дозволяє читачам краще зрозуміти характери персонажів та розкрити тему твору. Такі заходи формують у дітей інтерес до акторської майстерності та допомагають розвивати емоційну чутливість.

Велику вдячність ми отримали від письменників ■ *Сергія Пантюка* за театралізацію початку його щемливої повісті-казки «Фікус Бенджамін розповідає про щастя» та ■ *Віталія Запеки* – за театралізацію оповідання з книги «Полінка» – «Кашопсувателі».

Часи змінюються і механізми функціонування книги в суспільстві трансформуються. Набирає популярності електронна книга – це факт, з яким варто змиритися та максимально використати його з метою популяризації читання. Важливо сприймати книгу як частину власного життя та світогляду.

Тетяна ПЕРВАК

головний бібліотекар
відділу обслуговування дітей,
юнацтва та організаторів дитячого
читання
Національної бібліотеки України
для дітей

КАНДИДАТ ДИПЛОМАТІЇ ТА ПРОФЕСОР БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА

КОРДТ ВЕНІАМІН ОЛЕКСАНДРОВИЧ
(19.02.1860 – 24.12.1934)

*Ніколи не бійся миттєвостей –
так співає голос вічності.*
Рабіндранат Тагор

*Я*к час ювілеїв цікавих постатей запам'ятається нам 2025 рік. Серед них і Веніамін Кордт – український бібліотекар німецького походження, історик, бібліограф-архівіст, бібліотекознавець, викладач, історик-картограф, джерелознавець, літературознавець, один із засновників Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, фахівець з дипломатики, дослідник старих карт росії та України.

Ученого цікавили теми російсько-шведської війни: правління гетьмана Івана Мазепи та його племінника, Генерального Осаула Війська Запорозького Городового Андрія Войнаровського, життєвий шлях Пилипа Орлика, дипломатичні стосунки Карла XII та донесення шведських послів про події в Україні та росії в другій половині XVII століття. За дослідження російсько-голландських торговельних зв'язків XVII століття Веніамін Олександрович нагороджений золотою медаллю.

У 1888 році за наукові дослідження Кордту присвоєно звання кандидата дипломатії. Вчений володів кількома європейськими мовами, зокрема шведською, данською, голландською, німецькою. Українську він вивчив так добре і настільки глибоко відчув її особливості, що вільно писав нею наукові праці.

Нарис присвячений пам'яті українських науковців – істориків, археологів, археографів, картографів, – 1874 і 1899

Народився Христофор Йоганн Веніамін Кордт 19 лютого 1860 року в родині Олександра та Елізе Кордт в місті Дерпті¹ Естонія. Навчався до 1878 року в Дерптській гімназії. Згодом здобував освіту на природничому факультеті за історико-юридичним фахом у Дерптському імператорському університеті².

Після закінчення університету в 1883 році Кордт обіймав посаду помічника бібліотекаря цього ж навчального закладу, пізніше став його викладачем.

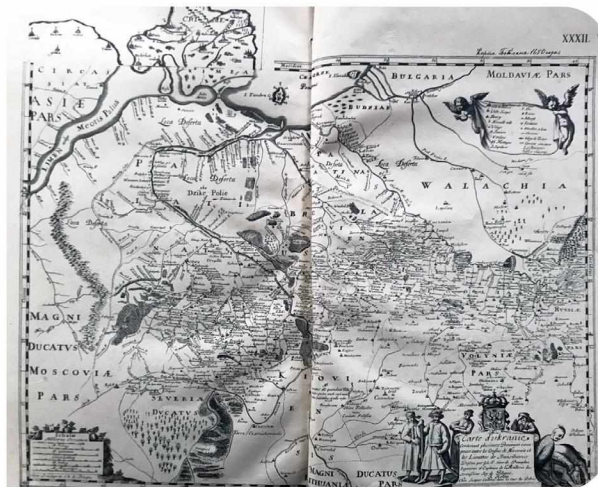
Вивчаючи зі студентських років історію дипломатичних відносин європейських країн, Кордт написав 11 наукових праць, які друкувалися у Дерпті та Кенігсберзі.

¹ Нині – Тарту

² З 1893 – Юріївський університет, тепер Тартуський університет

Знання мов дало змогу Веніаміну Олександровичу працювати майже в усіх архівах Європи, зокрема з раритетами, пов'язаними з історією росії та України XVI-XVIII століть. Особливу увагу він зосереджував на пошуку карт України та росії. Йому вдалося описати й каталогізувати 41 раніше невідому старовинну мапу.

За свої праці в галузі історичної картографії двічі відзначався преміями ім. Гейбюрга Юр'ївського університету (1902, 1907).

Веніамін Олександрович Кордт вів активне суспільне життя і був членом багатьох товариств: з 1893 року його обрали членом-кореспондентом Естонського літературного товариства, з 1899 року став почесним членом московського археологічного товариства, у 1900 – Одеського товариства історії та старожитностей, у 1906 – московського товариства шанувальників природознавства, антропології і етнографії, у 1911 – членом-кореспондентом товариства істориків у Ризі.

Бібліотека Університету св. Володимира (нині – будівля спеціалізованих та історико-культурних фондів НБУВ на вул. Володимирській, 62).

У 1894 році доля привела Веніаміна Олександровича до Києва. 19 березня він став завідувачем бібліотеки Університету Св. Володимира³, паралельно обіймав посаду завідувача Київського центрального архіву давніх актів, співпрацював з Київською археографічною комісією та Історичним товариством Нестора-літописця.

Пропрацював на різних посадах у бібліотеці 34 роки.

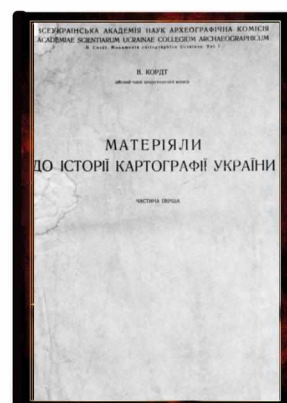
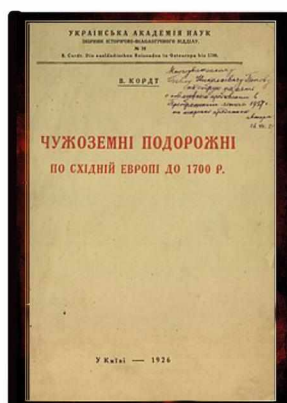

Під час наукового відрядження у Німеччину в 1909 році зацікавився архітектурою бібліотечних будівель. За його планом на зразок будівлі Геттінгенського університету імені Георга Августа (Німеччина) побудовано приміщення бібліотеки Університету Св. Володимира⁴.

Веніамін Кордт мав вчене звання приват-доцента кафедри російської історії та викладача історичної картографії, історії картографії Університету Святого Володимира, періодично викладав студентам іноземні мови.

³ Нині – Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка

⁴ Нині – філія спеціалізованих та історично-культурних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Активно співпрацював з Київською археографічною комісією, членом якої став у 1911 році, а також з «Історичним товариством імені Нестора-Літописця», у виданнях якого друкував біографічні дані про Гійома Левассера де Боплана та його наукові здобутки з вивчення території України – природи, етнографії, топографії тощо.

У роки Української революції 1917-1921 рр. Веніамін Кордт був активним учасником створення наукових інституцій, зокрема є одним із засновників Української Академії наук та Київського археологічного інституту.

Як член Тимчасового Комітету у 1918 році був одним із розробників «Закону про утворення Фонду Національної Бібліотеки Української Держави» та організатором книгозбірні, яка 3 травня 1919 року отримала назву «Всенародна Бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м. Києві» (далі – ВБУ).

Його вважають організатором першого періоду роботи бібліотеки, експертом науково-методичної діяльності в її структурній організації. Веніамін Олександрович працював у книгозбірні спочатку рядовим співробітником, потім завідувачем відділу картографії, фонд якого тоді складав 27 тис. примірників (цінні рукописи, стародруки, карти, атласи з приватних колекцій). Увів нову систему каталогізації, постійно поповнював фонди друкованими матеріалами, стародруками та рукописними книгами, розширив комплектування фондів зібраннями з приватних архівів викладачів університету.

У 1920 році Кордт став інструктором академічних і державних бібліотек секції Губнаросвіти в Києві, викладачем Київського інституту зовнішніх відносин, Інституту народного господарства, Інституту народної освіти та Київського народного університету, читав лекції на семінарах з історії бібліотечної справи. Деякі результати наукових досліджень Веніаміна Олександровича у галузі бібліотечознавства розміщено в його публікаціях у журналах «Книжний вісник» та «Бібліологічні вісті».

У 1928 році після приєднання університетської бібліотеки до Всенародної бібліотеки України Кордта звільнено з посади завідувача бібліотеки. Керував Мапографічним кабінетом та університетським картографічним відділом (1928-1930) і продовжував досліджувати історичну географію, подорожі, історію дипломатії, торгівлі, енциклопедистику, літературу та інше.

Кордту вдалося надрукувати цікаві дослідження, в тому числі **«Бої під Лісним і під Полтавою за щоденником шведського лейтенанта Ф. Вейе»** (1926), де подається хроніка подій, не переписана на російський лад, та описується участь Івана Мазепи і його козацького війська в бою під Полтавою.

Вчений зробив великий внесок у справу вивчення вітчизняної картографії та одним із перших в Україні розробив методіку і почав досліджувати старі карти Росії й України.

Цікаві його праці **«Чужоземні подорожі по східній Європі до 1700 р.»** (1926), **«Матеріали із Стокгольмського державного архіву до історії України другої половини XVII – початку XVIII ст.»**, **«Матеріали до історії картографії України»** (1931). Останні вміщують 41 старовинну карту території сучасної України та їх детальний опис.

У 1931 р. змінилася структура ВБУ і Веніаміну Кордту доручили очолити відділ карт і графіки (мапографічний). У його підпорядкуванні було три особи. «На 1 січня 1931 року у відділі налічувалося 27 655 різних мапографічних матеріалів, починаючи з XVIII ст., які не були опрацьовані, а лише відібрані для майбутньої роботи».

У 1932 році Кордт склав перший картографічний показник, а на початку 1933 року брав активну участь у влаштуванні картографічної виставки, присвяченої проблемі Великого Дніпра, але через зміни суспільно-політичної ситуації в країні видання таких праць надалі стало неможливим. Доля підготовлених документів наразі невідома.

1. План війська Донського
козакому головному
місту Черкаську
2. План Січі чи фортеці
Запорізької

Веніамін Кордт є автором понад 150 наукових праць (монографій, статей, рецензій, підручників) з історичної картографії та історичної географії, літературознавства, джерелознавства, європейської історії, історії України, бібліотечної справи. Усе своє життя віддав бібліотеці в повному сенсі, оскільки він навіть мешкав у її приміщенні за адресою бульвар Шевченка, 14.

Помер Веніамін Олександрович 24 грудня 1934 року у своєму помешканні при університеті. На жаль, місце останнього притулку видатного вченого досі не знайдено.

Наукові дослідження Веніаміна Олександровича Кордта та його вклад у розвиток історичної, краєзнавчої, картографічної, бібліографічної галузей науки були незаслужено забуті, а прізвище вченого довго замовчувалося. Безперечну цінність становлять його праці, багато з яких ще й досі не опубліковані.

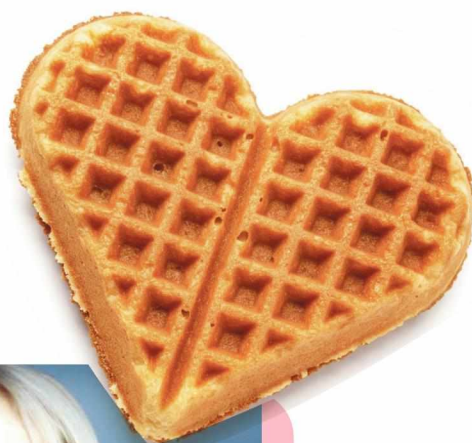
Юлія ОСАДЧА

провідний бібліотекар
КЗ Київської обласної ради
«Київська обласна бібліотека
для дітей»

НАША АДРЕСА: БУХТА КРИХІТКИ-МАТИЛЬДИ

до 20-річчя повісті
М. Парр «Вафельне серце»

Доброго дня, Пеппі Довгапанчоха і Том Сойєр! Як ся маєте, Роні та Бірк, Ява і Павлуша? Моє вітання Дівчині, з якою не дозволяли дружити! Чи приймете ви до веселої компанії шибайголів (дівчат та хлопців) Лену та її друга Трілле?

Так 15 років потому мовили герої «Вафельного серця». І почули дружню відповідь:

– Аякже! Гайда до нас! Давай дружити!

Бо жоден із них не відмовиться від того, аби зробити між будинками канатну дорогу, повторити історію Ноя в сучасному варіанті з катером замість ковчегу, приміряти на себе роль вуличних музикантів (чи музик?), кататися навколо хвилерізу на гумовому човні, гратися у війну, ховаючи радіо у всіх місцевих мешканців, шукати для мами чоловіка, а для себе тата, викрасти із найкращими намірами стару кобилу – а потім широко каятися:

«– Ми більше ніколи так не робитимемо.

– Ніколи більше не робитимемо! Ніколи більше не робитимемо! Але ж ви з Леною ніколи нічого не робите двічі! Ви просто втелентуєте щось інше!»

...Років через двадцять напишуть докладну біографію Марії Парр. А зараз вона вкладається в одне речення: вона народилася 18 січня 1981 року на хуторі Фіско у Норвегії, працювала вчителькою, після успішного літературного дебюту стала займатися творчістю, після «Вафельного серця» написала ще дві книги.

Писати почала тоді, коли зрозуміла, що в уяві накопичувалося аж надто багато історій про зірвиголову Лену та чуйного і доброго Трілле.

В одному з інтерв'ю зізналася, що сама була схожа на Трілле (ім'я йому вигадала у п'ять років), а найкраща її подружка – ну просто викапана Лена. Тому її герої виявилися такими живими: ними захоплюєшся, над їхніми пригодами регочеш, але їх часто хочеться принаймні поставити в куток або дати доброго прочухана... Хоча в Норвегії нікому таке і на думку не спало би. Там на витівки дітей дивляться як на їхню здатність творчо мислити. Чим вони (а особливо такі, як Лена) і користуються...

Нащадки суворих вікінгів, норвежці люблять аскетичну красу фіордів і розуміють привабливість холодного моря, звикли довго жити без сонячних днів і притримуватися народних традицій (наприклад, вогнище на Івана Купала), але на протигау войовничим предкам особливо цінують домашній затишок, символом якого є улюблені вафлі. «Нема нічого кращого, як сидіти в тітки-бабуні на канапі й наминати вафлі, коли

надворі лопотить дощ. Я силкувався згадати щось краще, але в мене нічого нічого не вийшло»... Якщо пригоди Лени і Трілле викликають щирий сміх, то найбільш зворушливими в повісті є моменти щирої дружби і повного розуміння між старими та дітьми. Спадає на думку, що у Норвегії з особливою повагою ставляться і до тих, хто лише починає жити, і тих, хто вже збирається у свою останню дорогу. Недарма таким щем і світлий сум викликає не тільки у героя, а й у читача тітка-бабуня, яка пішла з життя разом із першим снігом. Недарма не перед батьками, а перед всерозуміючим дідусем Трілле може не ховати сліз після розлуки з бабусяю та Леною, і тільки від нього почути у відповідь мудре і водночас співчутливе:

«– Розумієш, Тріллуню, якщо хтось сумує через те, що йому не вистачає якоїсь людини, то це означає, що хтось ту людину любить. А любити когось – найкраще у світі почуття. Ті, за ким ми тужимо, живуть у нашій душі. – Він гупнув себе кулаком у груди так, що аж хруснуло.

– Ох... – мовив я, витираючи рукавом очі. – Але я, дідусю, не можу гратися з людиною, яка живе в моїй душі, – зітхнув я і також гупнув себе кулаком у груди.

Дідусь важко похнюпив голову, він мене зрозумів».

Як це, виявляється, важливо – щоб тебе не просто втішали, а й розуміли, не лише витирали твої сльози, а й дозволяли їх виплакати...

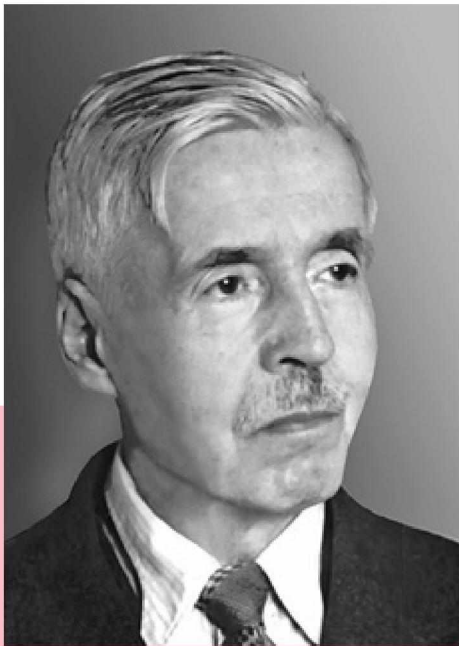
Після появи на світ «Вафельного серця» Марію Парр почали називати норвезькою Астрід Ліндгрєн. І справді, її Лена, каталізатор усіх незвичайних подій у бухті Крихітка-Матильда, – прямо-таки рідна сестра Пеппі Довгійпанчосі, а її стосунки з Трілле нагадують дружбу Малого і Карлсона. На перший погляд у цій дружбі немає рівності: для Трілле Лена – найкращий друг, він є співучасником усіх її пригод, перший приходить на допомогу у скрутних ситуаціях, але ж протягом усієї повісті сумнівається – чи для Лени він також Найкращий Друг? І все-таки тільки Лена, поставивши на вуха всіх дорослих, здатна втекти з міста від мами до Трілле на берег бухти Крихітки-Матильди... І нарешті...

«– Тепер і в тебе, Лено, є тато, – сказав я.

– Атож, цур тобі пек! – вдоволено всмінулася вона, запихаючи до рота останнє вафельне серце.

А я маю найкращого друга, щасливо подумав я. Господи, дякую Тобі. Який Ти добрий!»

«А СВІЧКА ЩЕ Й ДОСІ ГОРИТЬ...»

до 95-річчя драми
І. Кочерги
«Свіччине весілля»

...З давніх-давен восени наші предки святкували Новий рік. Звичай цей принесла і досі зберегла у своєму календарі православна Церква, адже індікт – церковний рік – розпочинався за юліанським календарем 1 вересня у день пам'яті Симеона Стовпника. Саме тоді семирічних хлопчиків – майбутніх козаків – підстригали та садовили на коней, молодь закінчувала «вулицю» (літні розваги) і розпочинала вечорниці. У шинках збиралися ремісники: столяри, стельмахи, ковалі і ткачі – «засиджувати вечір». Опівночі гасили вогонь у всіх хатах і за допомогою кременю здобували новий – вірили, що він захистить протягом року від хвороб та інших негараздів. Та й сонце вже повертало на зиму, і в хаті потрібне було додаткове світло. Особлива шана, як зараз новорічній ялинці, надавалася свічці. Так, у Києві на Подолі серед цехових майстрів відбувалося «весілля свічки»: учасники переодягалися в образи «батька», «матері», «дружки», «боярина», «світилки», «свата», «свахи» та інших персонажів. Язичницьке свято поклоніння вогню вписалося в християнську добу, адже Сам Христос мовив: «Я – Світло миру» (Іоанн. 8:12).

Але на початку XVI століття Київ у складі Великого Князівства Литовського переживав справді темні часи. Після чергового набігу кримського хана Меглі-Герей у 1482 році місто (принаймні його центральна частина) довгі десятиліття лежало в руїнах, жит-

тя ледь жевріло хіба що на славнозвісному Подолі. Та ще й на довгі десятиліття з нібито протипожежних міркувань простому люду заборонили палити свічки у хатах, а непослух карався чималими штрафами (звісно, палаци при цьому аж сяяли вогнями). І дівчатам лишилося тільки сумно співати:

**Нас бджілка премудра навчила,
Як світло здобути вночі,
І з ярого воску зліпили
Ми свічку, ми свічку собі.
Ой ладо, ой ладо, зліпили
Ми свічку на втіху в журбі!..**

Драматична поема «Свіччине весілля» написана українським драматургом Іваном Кочергою теж далеко не у світлі часи (хоча офіційна пропаганда стверджувала прямо протилежне). Яким був 1930 рік для України? Ліквідація Української Автокефальної Церкви, продовження насильницької колективізації з мільйонами розкуркулених, справа так званої «Спілки визволення України» – початок репресій проти української інтелігенції... Сказати слово правди було заборонено, так чому б не звернути погляд до давнини? Адже боротьба світла та темряви – вічна...

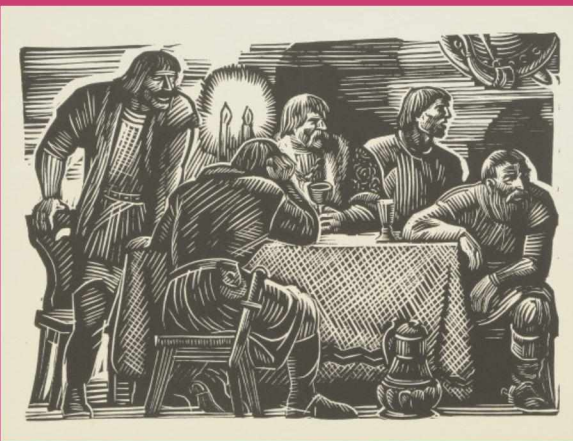
Чи знав Іван Антонович тоді Ремаркові слова, що у темні часи краще видно світлих людей? Певно, не знав. Але якби знав, то погодився б із німецьким письменником, своїм

сучасником... І розповів би йому про своїх героїв – справді світлих людей: зброяра Івана Свічку і Меланку, жартівника Коляндра, сліпого майстра Передерія, дружину воеводи Гільду і козацького ватажка Кмітича...

Заборонене світло стало символом вільного життя, кохання і боротьби, душевного благородства і власної гідності... І хоча драма ідеально вписувалася у рамки тодішньої ідеології класової боротьби, між її рядками за бажанням можна було прочитати багато чого... «Світить не можна світла, то хоч співать про це не заважай!» – обурюється Коляндра. «Нечуване, нелюдське то знущання! Щоб городянин вільний був не властен в своїй же хаті світло засвітить!» – стверджують київські ремісники. «Отак і я на честь твою бажаю всі засвітити в Києві вогні!», – мовить коханій Меланці запальний Іван Свічка і водночас попереджає суперника: «Дивися, княже, щоб на честь її твого палацу я не запалив!». А Меланка якраз і лякається того світла, «що вночі світитиме на горе та на згубу, під дзвін сполоху й брязкання мечів»... Зате коли треба відвоювати коханого від смерті, – піде із самотньою свічкою у ліхтарі крізь вітер і негоду...

«Хочеться сказати ще кілька слів якщо не про ідейну настанову поеми, – вона зрозуміла й ясна, – то про образ Меланки, дівчини, яка проносить тремтячий, але незгасний вогник крізь бурю і терни своєї весільної ночі. Цей образ є поетичним символом України, що «з тьми віків та через стільки бур» пронесла незгасним живий вогник своєї волі й культури...»:

**Немає в світі бурі, щоб огонь
Могла задуги вічний та правдивий.
Задуги можна свічку, загасить
Пожежу навіть можна, навіть всі
Жаринки найдрібніші затоптять,
Але живий огонь і в кремені
Чекає лиш, щоб ми його збудили.**

Якутович Георгій В'ячеславович
Ілюстрації до драми
І. Кочерги «Свічине весілля»
1962

Наталія ОНОФРІЙЧУК

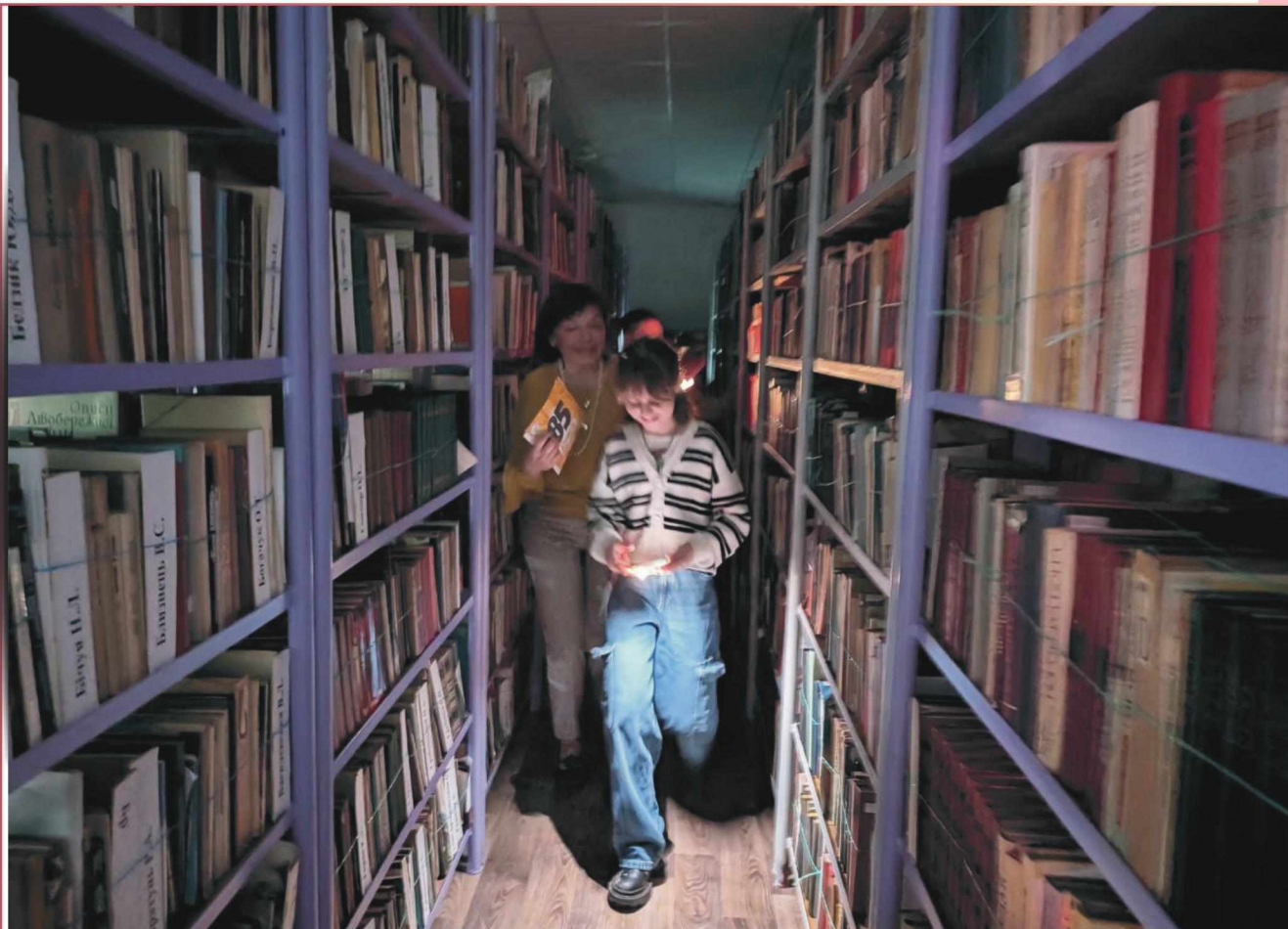
завідувач науково-методичного
відділу
КЗ «Рівненська обласна
бібліотека для дітей»
Рівненської обласної ради

ЙДЕМО ШЛЯХОМ ДИТЯЧИХ МРІЙ:

З НАГОДИ 85-РІЧЧЯ РІВНЕНСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Уьогоріч Рівненська обласна бібліотека для дітей відзначає 85-річчя від дня заснування. За цей час книгозбірня змінювала назви, місцезнаходження, підпорядкованість, керівництво, структуру, але незмінною залишається мета її діяльності – служити дітям і книзі.

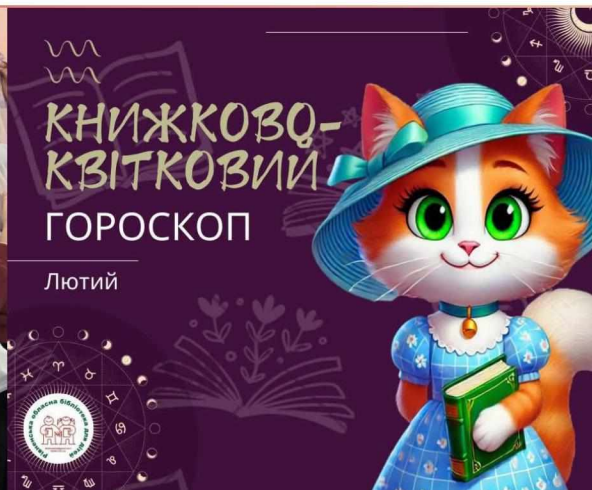
Нині – це сучасний бібліотечний заклад з фондом понад 129 тис. прим. документів, у якому протягом 2024 року надали послуги 17,6 тис. користувачам. У бібліотеці створено комфортні умови для читання, отримання необхідної інформації, всебічного розвитку, відпочинку, спілкування, підтримки вразливих груп населення громади. Колектив книгозбірні – високопрофесійні, досвідчені, творчі однодумці на чолі з директором Наталією НАЗРУК, які перебувають у постійному пошуку нових ефективних форм популяризації книги та залучення до бібліотеки і читання маленьких користувачів.

Готуючись до ювілею бібліотеки, працівники відділів обслуговування взялися до апробації нових ідей. Так у нас виникла форма промоції цікавих книжок **«Підвішена книга»**. Відтепер вподобану прочитану книжку юні користувачі можуть сміливо порекомендувати до читання іншим книжкабрикам (молодшим читачам) та читаврам (дітям середнього та старшого шкільного віку). Така книга і справді підвішується на видному місці абонементу разом із короткою рекомендацією та ім'ям того, хто рекомендує. Кожен сміливець-порадник «підвішеної книги» отримує невеликий подаруночок у вигляді закладки чи постера.

Упродовж зими в бібліотеці реалізовувався **проект «Зимово-читацький календар «До весни... Книжкуємо разом!»**. З цією метою створювався відеоролик з читанням уривка цікавої дитячої книги і на своєрідному бібліотечному календарі з'являлася дана книга та відмічалось, скільки днів залишилося до весни. 35 читців прочитали уривки з 90 книг різних жанрів та тем, створивши серію відеороликів, які щодня з'являлися на наших сторінках соціальних мереж. Ця ініціатива об'єднала працівників бібліотеки, письменників, батьків та дітей, які відвідують наш заклад.

На сторінках бібліотеки в соціальних мережах з'явилися нові рубрики з промоції книгочитання. Одна з них – **«Читакса рекомендує»**. Від імені Читакси, нашого бібліотечного песика, іграшки-обійманця, розміщується допис з короткою розповіддю про книгу та її автора.

Ще одна бібліотечна улюблениця дітей, киця Мурчитела, веде у фейсбуці рубрику **«Книжкові ворожіння»**. Щоразу чарівна киця обирає нову книгу та запрошує до захопливого літературного ворожіння! Як це працює? Користувач наших соцмереж загадує собі запитання, а в коментарях пише номер сторінки та рядок у книзі, де хоче дізнатися відповідь, яку згодом отримує в коментарях.

Крім того, Мурчителя пропонує познайомитися з книжково-квітковим гороскопом, у якому поєднуються книги та квіти, кожному знаку зодіаку відповідає певна квітка, а для неї чарівна киця рекомендує книгу, яка найкраще пасує до твоєї особистості та настрою в цьому місяці.

З нагоди 85-річного ювілею бібліотеки оголошено **акцію «Нові книги для нових поколінь»**. Вона запрошує усіх небайдужих долучитися до збору книг для нашої бібліотеки – дитячих видань, які є в домашніх бібліотеках і вже не читаються, але можуть стати справжнім скарбом для інших читачів. Ініціативу вже підтримали рівненські письменники. Серед них письменниця, лауреатка обласної премії ім. Уласа Самчука Валентина Люліч. Вона подарувала бібліотеці свою книгу для дітей «Як зайченя сонечко шукало» та альманах «Рівне літературне».

Ми не лише чекаємо подарунків від наших користувачів, а й самі даруємо книги. Ось так про це написала Миротинська публічно-шкільна бібліотека на своїй сторінці у фейсбуці: «Рівненська обласна дитяча бібліотека у день свого народження розігрувала книгу. Розіграш відбувся 14 лютого, у Міжнародний день дарування книг, і його величність випадок переможцем обрав саме нашу бібліотеку. І от сьогодні книжка «Індик у халепі» вже в нас!».

А ще у день ювілею ми дякували нашим маленьким книголюбам. На кафедрі абонементу розмістили вазу з цукерками, до яких прикріпили невеличкі записочки. Усі маленькі відвідувачі протягом трьох днів могли взяти собі солодкий гостинчик та прочитати, за що бібліотека щиро дякує їм – за любов до читання, дбайливе ставлення до книг, вибір саме нашої бібліотеки тощо.

З метою візуального привернення уваги до книги ми використали прийом зовнішньої реклами у вітринах двох приміщень бібліотеки. Тепер великі вікна книгозбірні прикрашають ролети у вигляді корінців книг відомих українських і зарубіжних письменників: **Володимира Рутківського**, **Зірки Мензатюк**, **Сергія Гридіна**, **Астрід Ліндгрен** тощо. Це спрацювало досить ефективно.

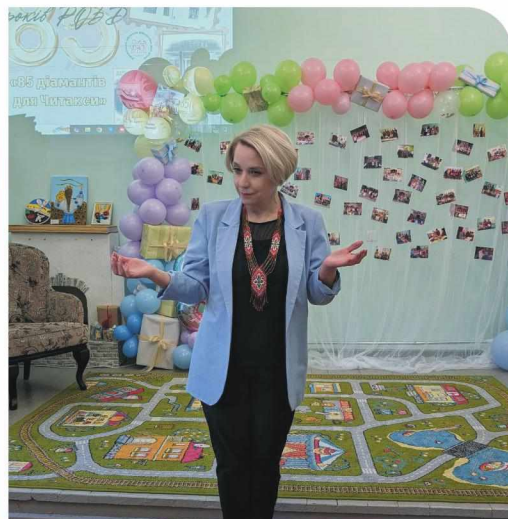
Святкова гра відбувалася на різних бібліотечних локаціях. Зокрема, на локації **«Підвішена книга»** читачі дізналися про щорічну бібліотечну відзнаку «Кобзарик», якою з 1998 року нагороджені 78 наших найактивніших читачів та 63 представника громадськості за співпрацю у популяризації читання. Учасники довідалися про бібліотечні активності «Рівненщина читає дітям», «Всеукраїнський тиждень дитячого читання», «Книгоманія», а в компанії киці Мурчителя, яка знається на капелюхах, влаштували у Книжковому Гаю веселе **модне дефіле «Капелюхоманія»**.

Були ще й інші локації – «Книжкове дерево», «Книжковий Монстр», «Книголюбля на Усті». На завершення Євгенія Пірог, ведуча та натхненниця дитячого свята, провела з дітьми танцювальну хвилинку «Космічна вечірка». Юні книголюби побажали нам на майбутнє нових яскравих діамантів, щедро й тепло привітавши ювілярку віршами, малюнками і чарівними гномами ручної роботи, що казково прикрасили наші простори книгочитання.

У день ювілею колектив бібліотеки та ветерани бібліотечної справи взяли участь в урочистостях, приймали вітання від представників влади, численних партнерів та друзів. А для наших маленьких читайликів відбулася незвичайна ювілейна імпреза «85 діамантів для Читакси». Під час цієї ретроспективної гри учні Рівненського міського ліцею «Колегіум» поринули у мандрівку бібліомістом Читаполіс та разом із псом Читаксою шукали «діаманти» цікавої інформації про життя бібліотеки-ювілярки. А таких чимало, адже **Рівненська обласна бібліотека для дітей цього року отримала відзнаку Всеукраїнського конкурсу «Бібліотека року 2024» Української бібліотечної асоціації та грошову винагороду за високу активність у Всеукраїнському конкурсі дитячої творчості «Україна – Мрія!»** Національної бібліотеки України для дітей.

Ювілейний для нашої бібліотеки рік триває.

Попереду заплановано ще багато заходів, зустрічей, інших літературних івентів. Сподіваємося, що все реалізуємо і Рівненська обласна бібліотека для дітей впевнено крокуватиме до наступного ювілею.

Книжкові новинки

Національної бібліотеки

України для дітей

Кращі видання українських видавництв, які отримала бібліотека у першому кварталі 2025 року

Список підготували:

Наталія ЗАГОРУЙКО

– завідувач відділу формування та зберігання документних ресурсів Національної бібліотеки України для дітей, заслужений працівник культури України

Валентина КРАСНОЖОН

– завідувач відділу довідково-інформаційного обслуговування Національної бібліотеки України для дітей

Дошкільнятам та дітям молодшого шкільного віку

1. Андрес К. Мишача вечірка, пироговий Ведмідь / К. Андрес ; пер. з нім. О. Сидор. — Харків : Крокус, 2024. — 35 с. : іл.

Продовження казкових історій, які зачаровують щирістю, теплом і дивовижними ідеями.

2. Баркер К. Гав'яз Пеппер — пес-привид. [Кн. 2] : Останній цирковий тигр / К. Баркер, О. Куцан ; іл. Р. Коллінз ; пер. з англ. М. Калініченка, О. Куцан. — Харків : Жорж, 2023. — 259 с. : іл

3. Баркер К. Гав'яз Пеппер — пес-привид. [Кн. 3] : Місяцівна / К. Баркер ; іл. Р. Коллінз ; пер. з англ. К. Сокульської. — Харків : Жорж, 2023. — 271 с. : іл.

4. Баркер К. Гав'яз Пеппер — пес-привид. [Кн. 4] : Срібний Фантом / К. Баркер ; іл. Р. Коллінз ; пер. з англ. К. Сокульської. — Харків : Жорж, 2023. — 271 с. : іл.

5. Баркер К. Гав'яз Пеппер — пес-привид. [Кн. 5] : Кролик на ім'я Бажайко / К. Баркер ; іл. Р. Коллінз ; пер. з англ. К. Сокульської. — Харків : Жорж, 2023. — 247 с. : іл. *Серія казкових веселих пригодницьких історій.*

6. Бородзюк Б. Різдвяні оповідки про гнома та видимих і невидимих лісових мешканців / Б. Бородзюк ; з пол. пер. О. Сенишин ; худож. М. Мінор. — Київ : Час майстрів, 2024. — 63 с. : іл. *Добрі, затишні оповіді про те, як магичні лісові істоти готуються до найулюбленішого та найчарівнішого зимового свята – Різдва.*

7. Булгакова Г. Лев у цирку не сміється : історії хвостатих з неволі / Г. Булгакова ; намал. К. О. Шуба. — Харків : Ранок, 2024. — [31] с. : іл. — (Книжки про важливе). *Зворушлива розповідь про життя поневолених тварин, яких використовують у сфері розваг. Поради зоозахисників.*

8. Водяна К. Маленька собачка у пошуках великих сил : невигадаана історія / К. Водяна ; іл. авт. — Харків : Кенгуру : Ранок, 2024. — [31] с. : іл. — (Сучасні українські казки). *Ілюстрована казкова історія про віру в себе і власні сили.*

9. Гарріс Н. Чарівники-невдахи / Н. Гарріс ; пер. з англ. Р. Кийко ; іл. Л. Марлін та К. Гілтона. — Київ : Небо, 2024. — 367 с. : іл. — (Чарівники-Невдахи ; кн. 2). *Продовження історій про фокусників-невдах з уроками опановування фокусів.*

10. Глазер-Науде Л. Чарівна флейта / Л. Глазер-Науде ; опера В. А. Моцарта ; розповіла І. Лезе-Маттесіус ; пер. з нім. Т. Супрун. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2024. — [50] с. : іл. *Видання з розкішними ілюстраціями у доступній формі знайомить дітей з оперою Моцарта «Чарівна флейта». За допомогою QR-коду можна також послухати фрагменти цієї дивовижної опери.*

11. Горянська М. «Гав» гучніше за вибухи / М. Горянська ; худож. Н. Ю. Донська. — Харків : Ранок, 2024. — 32 с. : іл. — (Книжки про важливе). *Зворушлива казка про дружбу, любов, взаємодопомогу, життя людей і домашніх улюбленців в умовах повномасштабного російського вторгнення в Україну.*

12. Грімм С. Пригоди в Маленькому лісі / С. Грімм ; іл. А. Гроте ; пер. з нім. К. І. Ткаченко. — Харків : Ранок, 2024. — 222 с. : іл. — (Непосида Кноп).

13. Грімм С. Різдво в Маленькому лісі / С. Грімм ; іл. А. Гроте ; пер. з нім. К. І. Ткаченко. — Харків : Ранок, 2024. — 223 с. : іл. — (Непосида Кноп).

Серія повчальних казкових повістей із захопливим пригодницьким сюжетом про фантастичний світ крихітних істот — літлів від відомої німецької письменниці.

14. Думанська О. Казка про дивовижну яблуню / О. Думанська ; іл. Х. Лукашук. — Харків : Жорж, 2023. — [35] с. : іл. — (Час із книгою). Казкова історія про дивовижну яблуню-сад, що більше двохсот років росте й плодоносить у місті Кролевці, що на Сумщині.

15. Жилінскайте В. Замок брехунів / В. Жилінскайте ; іл. О. Дегтярьової ; пер. з литов. О. Петраускайте. — Харків : Ранок, 2024. — 47 с. : іл. — (Бібліоманія). Казка від відомої литовської письменниці порушує важливі питання людських цінностей і рідних стосунків.

16. Заржицька Е. Читанка-ЧОМУчка : 7+ / Е. Заржицька ; мал. В. О. Корягіна. — Харків : Основа, 2024. — 64 с. : іл. — (Читанки). Захопливі, науково-популярні нариси різноманітної тематики.

17. Кічура Л. Добрі мамині казки : Веселкові історії / Л. Кічура ; іл. О. Завітайло. — Львів : Папуга, 2024. — 84 с. : іл. Додаток до пригодницьких казок з розмальовками.

18. Кирпа Г. Пішки до Святого Миколая / Г. Кирпа ; іл. Л. Чайки. — Харків : Крокус, 2024. — 41 с. : іл. Тепла історія про шестирічну дівчинку та її велику мрію — побачити Святого Миколая.

19. Луцевська О. Теплі речі для Татами / О. Луцевська, Д. Бандаренка ; іл. О. Драчовської. — Харків : Ранок, 2024. — [31] с. : іл. — (Книжки про важливе). Зворушливі оповідання про доброту та довіру, про турботу й любов рідних людей.

20. Манів Г. Киці-мандрівниці. Спецвипуск : По місцях котячої слави / Г. Манів ; намал. Д. Печенкін. — Київ : Видавництво РМ, 2024. — 55 с. : іл. — (Неймовірні пригоди). Збірка антивоєнних казок про неймовірні вчинки легендарних котів-героїв, які боролися, захищали острів Зміїний, мстилися ворогам та робили усе можливе, аби підтримати ЗСУ.

21. Мензатюк З. Планета Диваків : оповідання / З. Мензатюк ; худож. Н. Куневич. — Чернівці : Букрек, 2024. — 67 с. : іл. Фантастичне оповідання для тих, кого чарує зоряне небо і космічні пригоди.

22. Молдован І. Подорож до супергероїв : оповідання / І. Молдован ; худож. М. Ярошенко. — Чернівці : Букрек, 2024. — 48 с. : іл. Реалії сучасної боротьби українського народу за свободу та незалежність, що переплетені зі сторінками героїчної історії нашої країни.

23. Нільсон Ф. Щасливого Різдва, Цибульку! / Ф. Нільсон ; пер. зі швед. Г. Кирпи ; іл. М. Н. Туре. — Харків : Крокус, 2024. — 156 с. : іл. Весела і зворушлива різдвяна оповідка з дивовижними малюнками.

24. Олійко Г. І ніякі це не вигадки! / Г. Олійко ; іл. авт. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-

ГА, 2024. — 32 с. : іл. — (Для малят від 2 до 102). Збірка теплих, затишних казкових історій з авторськими ілюстраціями.

25. Ольховська О. Уроки Еко-мислення маленької По : для дітей та юнацтва / О. Ольховська, Ю. Єрьоменко ; іл. Є. В. Мякотіної. — Харків : Ранок, 2024. — 79 с. : іл. — (Читай. Пізнавай). Повість про допитливу й енергійну дівчинку, її родину та друзів, які вирішили зробити свій внесок у захист довкілля.

26. Макущенко М. Таємне життя дивозвірів Марії Приймаченко / М. Макущенко ; намал. Д. Філіппова. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2024. — [34] с. : іл.

Видання з дивовижними ілюстраціями, у якому дивозвірі з картин легендарної української художниці розповідають про її життя та творчість.

27. Парр М. Оскар і я і всі наші місця : повість / М. Парр ; іл. О. Іргенс ; пер. з норв. Г. Кирпа. — Харків : Крокус, 2024. — 197 с. : іл. Захоплива історія про пригоди, дружбу та важливість взаєморозуміння від суперзірки норвезької дитячої літератури. Повість у 2023 році отримала літературну премію Брагі як найкраща дитяча книжка.

28. Попський Р. Зірка шукає море / Р. Попський ; іл. авт. — Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2024. — 33 с. : іл. — (Для малят від 2 до 102). Невеличка казка з чудовими малюнками автора про морську зірку, яка одного дня вирішує здійснити давню мрію — відшукати море, адже вона живе в міському океанаріумі.

29. Потапенко І. Анна — куряча королева / І. Потапенко ; іл. авт. — Харків : Ранок, 2024. — [25] с. : іл. — (Казки сучасних авторів). Дотепна мальована історія від відомої української художниці.

30. Пьонтковська Р. Оповідання для реготання / Р. Пьонтковська ; Проєкт «4Mamas» ; іл. І. Цали ; пер. з пол. О. В. Руда. — Харків : Основа, 2024. — 87 с. : іл. — (Дитяча художня література). Гумористичні оповідання відомої польської письменниці.

31. Радушинська О. Новий щоденник четвертокласника Славка Хоробрика / О. Радушинська ; іл. М. Рибки. — Харків : Юнісофт : Талант, 2023. — 119 с. : іл. — (Найкращий подарунок). Додаток до пригодницьких оповідей четвертокласника про прогулянки в лісі, справжнє викрадення, відпочинок у оздоровчому таборі, перше кохання, булінг, дружбу з дітьми з інвалідністю тощо.

32. Ран Ю. Мавка Вербичка й песиголовці / Ю. Ран ; мал. І. Михайлян. — Харків : Ранок, 2024. — 48 с. : іл. — (Пригоди мавки ; кн. 1). Захоплива пригодницька повість з персонажами української міфології та неймовірними ілюстраціями.

33. Рьорвік Бйорн Ф. Акулиця-редьковиця та інші історії про Лиса й Поросятко / Ф. Рьорвік, Бйорн ; пер. з норв. Н. Іванчук ; іл. П. Дюбвіг. — Харків : Крокус, 2024. — 88 с. : іл. Перша книжка з найпопулярнішої в Норвегії серії дитячих книг знайомить з дивовижними персонажами, з якими щоденно трапляються кумедні і незвичні історії.

34. Сапена А. Мамині рецепти сну : заспокоїливі казки / А. Сапена ; іл. Л. Барді. — Харків : Ранок, 2024. — 63 с. : іл. — (Казочки на кожен день). *Збірка терапевтичних казок з оригінальними рецептами для засинання.*

35. Станецька З. Тулі-тулі. Дух-опікун тварин розповідає історії про них / З. Станецька ; з пол. пер. А. Чердаклі ; намал. М. Козел-Новак. — Київ : Час майстрів, 2024. — [167] с. : іл. — (Відкривай). *Ця унікальна книжка дає можливість побачити тваринний світ очима їжака.*

36. Супель Б. Великі комахи : історії тих, хто відростив крила / Б. Супель ; іл. Р. Робок ; пер. з пол. Ю. Ран. — Харків : Ранок, 2024. — 199 с. : іл. — (Дитячий світовий бестселер). *Збірка надихаючих оповідань про те, що кожен може змінити своє життя і стати великим навіть у своєму маленькому тілі.*

37. Уманські К. Відьмам вхід заборонено! / К. Уманські ; іл. Е. Кінг ; пер. з англ. О. В. Постранська. — Харків : Ранок, 2024. — 223 с. : іл. — (Елзі Піклз ; кн. 4).

38. Уманські К. Відьмочка взимку / К. Уманські ; іл. Е. Кінг ; пер. з англ. О. В. Постранська. — Харків : Ранок, 2024. — 207 с. : іл. — (Елзі Піклз ; кн. 3).

Нові пригоди веселої та дотепної дівчинки, наповнені магією, чарами, гумором та несподіваними викликами.

39. Філдінг Р. Маленька Бабайка / Р. Філдінг ; пер. з англ. Г. Яновської ; худож. К. Чаттертон. — Харків : Ранок, 2024. — [25] с. : іл. — (Десять хвилин до сну).

40. Філдінг Р. Маленька Одноріжка / Р. Філдінг ; пер. з англ. Г. Яновської ; худож. К. Чаттертон. — Харків : Ранок, 2024. — [25] с. : іл. — (Десять хвилин до сну).

41. Філдінг Р. Маленька Русалонька / Р. Філдінг ; пер. з англ. Г. Яновської ; худож. К. Чаттертон. — Харків : Ранок, 2024. — [25] с. : іл. — (Десять хвилин до сну).

42. Філдінг Р. Маленький Динозаврик / Р. Філдінг ; пер. з англ. Г. Яновської ; худож. К. Чаттертон. — Харків : Ранок, 2024. — [25] с. : іл. — (Десять хвилин до сну). *Серія яскравих чарівних віршованих історій для засинання.*

43. Шрокке К. Темні куточки : у мого татка ПТСР! / К. Шрокке ; іл. Л. Л'Арронж ; адапт. пер. укр. мовою Н. Кликова-Волянук. — [Київ] : [б. в.], 2024. — [46] с. : іл.

Чуттєва розповідь про те, як діти сприймають і переживають життя поруч із батьками, які мають ПТСР. Книжка допомагає краще зрозуміти внутрішній світ дитини, яка стикається з наслідками війни у родині.

44. Шульга А. Зелений вовк / А. Шульга ; пер. з рос. І. Андруска ; худож. А. Проценко. — Київ : Час майстрів, 2024. — 107 с. — (Рекомендуємо прочитати). *Збірка фантастично-пригодницьких казок, де реальний світ переплітається з магічними елементами, створюючи неповторну атмосферу пригод та чарів.*

Дітям середнього та старшого шкільного віку

1. Бралльє М. Останні підлітки на Землі і Дорога скелетів / М. Бралльє ; іл. Д. Холгейта ; пер. з англ. С. М. Романенко. — Харків : Ранок, 2024. — 320 с. : іл. — (Останні підлітки на Землі ; [кн.] 6). *Неймовірно захоплива фантастична історія про пригоди Джека Саллівана та його друзів у постапокаліптичному світі.*

2. Гейг М. Дівчинка, яка врятувала Різдво / М. Гейг ; іл. К. Моулда ; пер. з англ. Я. Черногуз. — Харків : Жорж, 2023. — 352 с. : іл. — (Час із книгою).

3. Гейг М. Хлопчик на ім'я Різдво / М. Гейг ; іл. К. Моулда ; пер. з англ. Я. Черногуз. — Харків : Жорж, 2023. — 288 с. : іл. — (Час із книгою). *Казкові, пригодницькі, різдвяні повісті.*

4. Гуд Т. Таємниця Темних Вод : повість / Т. Гуд ; іл. А. О. Шевела. — Харків : Ранок, 2024. — 161 с. : іл. — (Сторінка за сторінкою). *Фантастична міфологічна повість, сповнена любові до українських легенд.*

5. Джоселін М. Мерляк на березі моря : роман / М. Джоселін ; з іл. І. Фоллат ; пер. з англ. К. Тарасенко. — Харків : Ранок, 2024. — 334 с. : іл. — (Erri Мортон. Королева таємниць ; кн. 4). *Продовження детективних історій, де дівчинка-детектив розслідує вбивство.*

6. Довгопол Н. Витязь і Вірлиця / Н. Довгопол ; худож. оформ. О. Шабали ; за ред. Р. Трифонова. — Харків : Жорж, 2024. — 322 с. : іл. — (Художня література). *Чаклунське романтичне фентезі, в якому переплітаються українська історія, міфи та магія.*

7. Ернандес К. Сел і Габі ламають всесвіт / К. Ернандес ; пер. з англ. К. Сокульської. — Харків : Жорж, 2023. — 423 с. : іл. — (Рік Ріордан представляє. Сел і Габі ; кн. 1) (Художня література).

8. Ернандес К. Сел і Габі лагодять всесвіт / К. Ернандес ; пер. з англ. К. Сокульської. — Харків : Жорж, 2023. — 454 с. : іл. — (Рік Ріордан представляє. Сел і Габі ; кн. 2) (Художня література). *Науково-фантастичні, щирі, зворушливі, сповнені гумору романи з колоритом кубинської культури.*

9. Жуков С. Україна. Від первісних часів до сьогодення / С. Жуков, М. Тахтаулова ; намал. Ж. Миронюк. — 2-е вид., допов. — Харків : Ранок, 2025. — 104 с. : іл. — (Українознавці). *Пізнавальне видання вміщує понад 50 найдивовижніших історій про переселення людей.*

10. Лабан Б. Опівнічні коти : роман. Кн. 1 : Школа фелідіксів / Б. Лабан ; іл. Ж. Пелісьє ; пер. з нім. І. Вовченко. — Київ : Видавництво РМ, 2024. — 336 с. : іл. — (Дитячий детектив).

11. Лабан Б. Опівнічні коти. Кн. 2 : Хранителі Смарагдової Зірки / Б. Лабан ; іл. Ж. Пелісьє ; пер. з нім. І. Вовченко. — Київ : Видавництво РМ, 2024. — 391 с. : іл. — (Дитячий детектив).

12. Лабан Б. Опівнічні коти. Кн. 2 : Хранителі Смарагдової Зірки / Б. Лабан ; іл. Ж. Пелісьє ; пер. з нім. І. Вовченко. — Київ : Видавництво РМ, 2024. — 391 с. : іл. — (Дитячий детектив). *Серія романів німецької письменниці для любителів пригод, розслідувань і детективних сюжетів.*

13. Магнасон А. Скриня часу / А. Магнасон ; пер. з ісланд. В. Кривоноса. — Харків : Крокус, 2024. — 255 с. *Багатогранна пригодницька казкова повість від автора «Історії блакитної планети», за яку письменник отримав почесну відзнаку Міжнародної літературної премії імені Януша Корчака.*

14. Маєр М. Безсердечна : роман / М. Маєр ; пер. з англ. Р. С. Ладохіної. — Харків : Ранок, 2024. — 575 с. : іл. — (Young Adult. Фентезі). *Підліткове фентезі за сюжетом «Аліси в Країні див» від неперевершеної американської майстрині ретелінгів.*

15. Марченко М. Діти вогненного часу / М. Марченко, К. Пекур ; іл. І. М. Дубровського. — Харків : Ранок : Readberry, 2024. — 639 с. : іл. — (Навпакиїв). *Напружена фентезійна історія, в якій магичні сили перетинаються з реальністю сучасного Києва.*

16. Міллер Б. Ніч, коли я зустрів Батечка Різдва / Б. Міллер ; іл. А. І. Рупосової ; пер. з англ. С. М. Романенко. — Харків : Ранок, 2024. — 287 с. : іл. — (Світи Бена Міллера). *Добра і тепла різдвяна повість.*

17. Морозенко М. Наші звичаї і традиції / М. Морозенко ; худож. А. Бакулова. — Київ : Агенція «ІРІО», 2024. — 207 с. : іл. *Пізнавальне видання про цікаві обрядові дійства наших пращурів.*

18. Ніколлз С. Таємниця у часі / С. Ніколлз ; іл. Р. Дін ; пер. з англ. М. В. Черник. — Харків : Ранок, 2024. — 207 с. : іл. — (Гонитва у часі). *Пригодницька історія із життя людей середини ХХ століття в Англії, сповнена гумору, загадок та інтриг.*

19. Паславська Я. Унікальні українські речі, що подолали час : розповіді для дітей / Я. Паславська ; іл. Ю. Зінченко. — Харків : Основа, 2024. — 80 с. : іл. — (Це наше, українське). *28 пізнавальних оповідань про українські речі, які залишаються модними і актуальними. Читачі дізнаються про секрети створення кулінарних шедеврів, магичних оберегів, іграшок, прикрас, музичних інструментів, елементів дизайну та інших надзвичайно корисних виробів.*

20. Сервантес Д. Ігонець бурі : фантаст. подорож у світ міфології мая : цикл / Д. Сервантес ; пер. з англ. Н. Гриценко за ред. К. Близнюк. — Харків : Жорж, 2023. — 439 с. : іл. — (Рік Ріордан представляє ; кн. 1) (Художня література).

21. Сервантес Д. Хранитель Вогню : фантаст. подорож у світ міфології мая : цикл / Д. Сервантес ; пер. з англ. Н. Гриценко за ред. А. Ковалишин. — Харків : Жорж, 2023. — 423 с. : іл. — (Рік Ріордан представляє ; кн. 2) (Художня література). *Фентезійні підліткові романи.*

Вихователям, батькам, вчителям

1. «Недитячі» розмови : як обговорювати з дитиною складні питання / Н. Чуб [та ін.] ; Проєкт «4Mamas». — Харків : Основа, 2024. — 159 с. — (Для турботливих батьків). *Видання, створене командою психологів, надає максимальне доступні та водночас ґрунтовні відповіді на складні дитячі запитання.*

2. Семикоп Ю. Стрес. Як підтримати себе та дитину / Ю. Семикоп ; Проєкт «4Mamas» ; іл. О. Кришталь. — Харків : Основа, 2024. — 127 с. : іл. — (Для турботливих батьків). *Видання вміщує техніки самоконтролю й саморегуляції, терапевтичні казки, корисні матеріали та детальні рекомендації, як ними користуватися.*

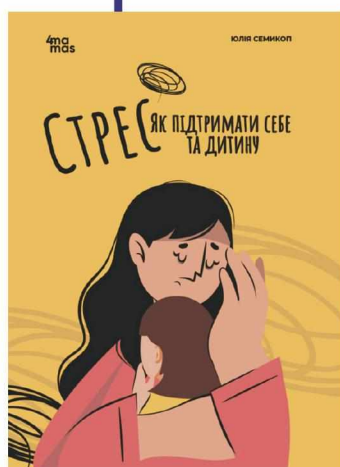
3. Чуб Н На добраніч! : усе про сон дитини та родини / Н. Чуб ; Проєкт «4Mamas». — Харків : Основа, 2024. — 160 с. : іл. — (Для турботливих батьків).

УНІКАЛЬНІ УКРАЇНСЬКІ РЕЧІ, ЩО ПОДОЛАЛИ ЧАС

Ярина Паславська

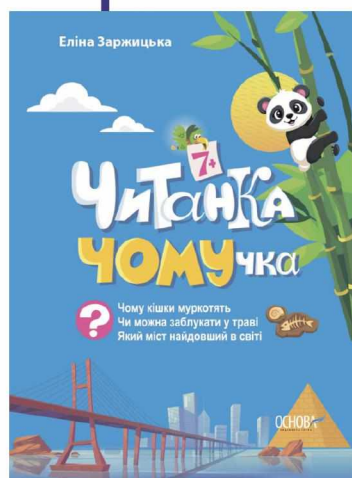
Багатовікова історія предметів, що стали символами української ідентичності, від кулінарних шедеврів до музичних інструментів та оберегів. Читач має змогу відкрити для себе скарби минулого та стати творцем майбутнього з книгою, яка демонструє вічну цінність української культури.

СТРЕС. ЯК ПІДТРИМАТИ СЕБЕ ТА ДИТИНУ

Юлія Семикоп

Усі ми по-різному реагуємо на стрес, хтось гостріше, хтось легше. Книга допоможе керувати власними емоціями, надаючи техніки саморегуляції та методи управління стресом для дорослих і дітей. Містить багато практичних вправ, терапевтичних казок для покращення емоційного здоров'я.

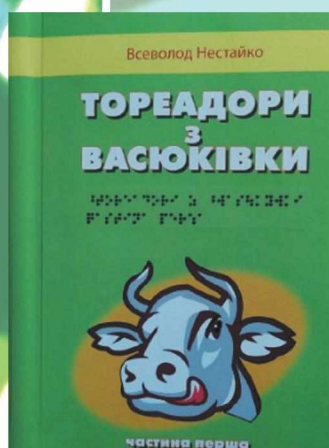
ЧИТАНКА ЧОМУЧКА

Еліна Заржицька

30 коротких ілюстрованих історій на різноманітні теми: природа і навколишній світ; історія та цікаві факти про Україну; будова тіла та здоров'я тощо. Кожна історія супроводжується питаннями і завданнями, які не тільки допоможуть закріпити читацькі навички, але й стимулюватимуть самостійне читання.

ТОВ ФІРМА «АНТОЛОГІЯ»

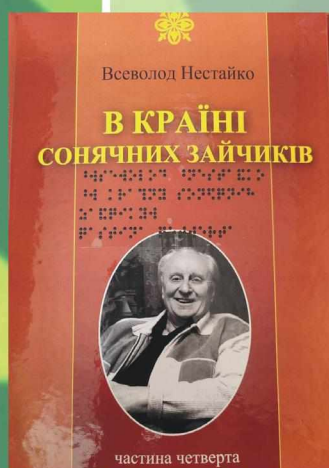

ТОРЕАДОРИ З ВАСЮКІВКИ

Всеволод Нестайко

(у 3-х частинах шрифтом Брайля)

Цей твір не лише входить до золотої класики, але й визнаний важливою частиною шкільної програми завдяки своїм гумористичним пригодам. Хоча книга розрахована на дітей та підлітків, вона викликає захват у читачів усіх вікових категорій. Тепер видання стало доступним ще більш широкій аудиторії

В КРАЇНІ СОНЯЧНИХ ЗАЙЧИКІВ

Всеволод Нестайко

(у 5-ти частинах шрифтом Брайля)

Книга, що переносить читачів у дивовижний світ, сповнений фантастичних істот та захоплюючих баталій між добром і злом. Це актуальний вибір кількох поколінь юних читачів, які обожають магію та пригоди.